

Registered at the G.P.O. Sydney, for transmission by post as a periodical, Category A.

LETO XX.

AVGUST, 1971

ŠTEVILKA 8

MISLI

NADALJNJI DAROVI ZA SKLAD

MISLI

(Thoughts)

Mesečnik za versko
in kulturno življenje
Slovencev v Avstraliji

★

Ustanovljen leta
1952

★

Urejuje in upravlja
P. Bernard Ambrožič
O.F.M.

6 Wentworth St.,
Point Piper, N.S.W., 2027
Tel.: 36 1525

★

Naročnina \$3.00
Čez morje \$ 4.00

★

Naslov: MISLI
P.O. Box 136
Double Bay, N.S.W. 2028

★

Tisk: Mintis Pty. Ltd.,
417 Burwood Rd., Belmore,
N.S.W. 2192. Tel. 759 7094

in druge namene

\$ 7: N.N.; \$ 4: Marija Prelec, Maks Spilar; \$ 3: Franc Šveb;

\$ 2: Franc Plohl, Emil Celin, Zorka Kovačič, Aleksander Bole, Kocjan Kobal, Andrej Pirc, Franc Pavlovic, Janez Bogataj, Stanko Tomšič, Ivan Koželj, Franc Kovačič;

\$ 1: Andrej Grlj, Anton Berkopec, Marija Ferfolja, David Pahor, A. Markočič, Jožica Jurin, Emil Krajnik, Neimenovan.

P. PODERŽAJ, INDIJA. — \$ 20: Franc Vrabec; \$ 5: Neimen., M.J.; \$ 2.50: Neimenovana; \$ 2: Alojz Golja, Pavla Pirc; \$ 1: Mirko Cuderman, Helena Pirc. — V petek 6. avgusta smo poslali p. Poderžaju \$ 200. Poleg misijonskega daru je v vsoti nekaj za maše. Sicer se nam že precej časa ni oglasil, pa smemo upati, da so se razmere tam nekako ustalile in bo kmalu pisal.

P HUGO, AFRIKA. — (MISLIH) \$ 2.50: Neimenovana; \$ 2: Alojz Golja; \$ 1: Marija Ferfolja. — (Kew) \$ 10: Družina Ludvik Martin; \$ 8: M.J.; \$ 6: Julka Mrčun, Jožef Šterbenc; \$ 5: Marija Zai; \$ 4: Francka Anžin; \$ 2: Družina Franc Uršič, Franc Mandič; \$ 1: Vinko Jager, Cvjetana Dimlič, Henela Pirc.

SLOMŠKOV SKLAD: — \$ 7: Ivan Ostraško; \$ 2: Ivan Stanič, B.A.

SLOVENIK V RIMU: \$ 8: K. Simenčič; \$ 4: Adela Sustaršič; \$ 2: Peter Bizjan.

Te mesece do konca leta se še lepo priporočamo za darove SLOVENIKU. Želimo prispevati še letos tisočak, kot lani in nekaj let prej. Od leta 1972 naprej pa v ta namen ne bomo več zbiralni, ne bo več take potrebe. Do letošnjega tisočaka manjka še blizu 200 dolarjev — potrudimo se!

KNJIGE DOBITE PRI MISLIH

SHEPHERD OF THE WILDERNESS — angleška knjiga o Baragu — \$ 1.

"SRCE V SREDINI", spisal Vinko Brumen. Življenje in delo dr. Janeza Evangelista Kreka. Vezana \$4, broširana \$3.

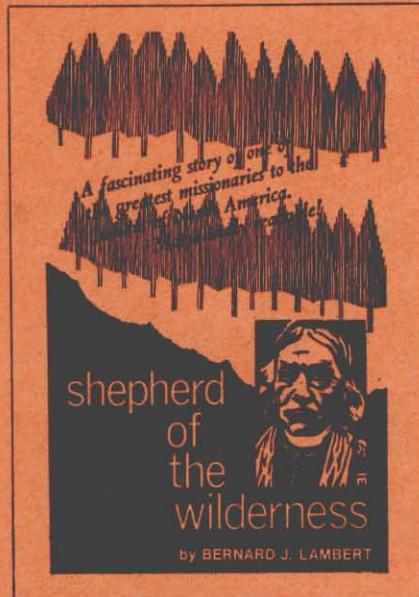
SKORAJ 50 LET. — Misijonski spomini sestre Ksaverije Pirc. Z mnogimi krasnimi slikami. — S poštino \$ 2.

BARAGA — slovenska knjiga, spisala Jaklič in Šolar. — \$ 1, poština 40c.

ROJSTVO, ŽENITEV IN SMRT LUDVIKA KAVŠKA — povest, spisal Marijan Marolt — \$ 3.

DOMAČI ZDRAVNIK (Knajp) — \$ 1.50.

Z A BOGOM VREDNA NAJVEČJE ČASTI — Spisal dr. Filip Žakelj. Krasna knjiga o Baragovem češčenju Matere božje. — \$ 2, poština 40 c.

LETTO XX.

AVGUST, 1971

ŠTEVILKA 8

POZIV K DELU ZA LJUDSKO BLAGINJO

NAJNOVEJŠA PAPEŽEVA POSLANICA komisiji za pravico in mir — ob 80-letnici enciklike *Rerum novarum* — je vzbudila veliko pozornost po vsem svetu. Veliki svetovni časopisi so jo priobčili bodisi v celosti bodisi v obširnih izvlečkih in ji dodali zanimive komentarje.

V teh komentarjih sta bili poudarjeni zlasti dve mesti v poslanici: ponovna obsodba kapitalizma in marksizma ter poziv katoličanom k politični akciji. Obsodba kapitalizma se nanaša posebej na nezdrave in neurejene gospodarsko-socialne razmere v nerazvitih državah, kjer imamo še vedno opravka z vsemi tistimi pojavi klasičnega kapitalizma, kot ga je poznala Evropa pred sto in več leti. Istočasno obsoja papež nasilje totalitarnih režimov, kar meri zlasti na komunistične države, kjer je človek zgolj nepomembna številka v družbenem ustroju. Papež izrecno odklanja marksizem, ker temelji na brezbojnem materializmu in ker jemlje posameznemu človeku njegove pravice v korist nekega kolektiva. Papež pravi, da niti birokratski in nasilni marksizem niti sebični kapitalizem starih ali novih oblik nista sposobna rešiti veliki človeški problem: živeti skupaj v pravičnosti in enakosti.

Nekateri komentatorji poslanice so mneja, da je hotel papež s to ponovno obsodbo odgovoriti tistim, ki trdijo, da je Cerkev še vedno zgovornica bogatih in da pre malo odločno nastopa zoper kapitalistično izžemanje malega človeka. To trdijo zlasti zastopniki "tretjega sveta", ki radi očitajo Cerkvi reakcijonarstvo in konservativnost. Ponovna

obsodba marksizma pa gre na naslov tistih kristjanov in tudi nekristjanov, ki kljub bridkim izkušnjam misljijo, da more prineсти marksizem človeku rešitev in srečno življenje. To je bilo treba jasno povedati zlasti še zaradi tega, da ne bi kdo mislil, da se je zaradi nekaterih taktičnih potez Cerkve spremenilo tudi njeno načelno stališče do marksizma-komunizma.

Prav posebno pozornost je vzbudil papežev poziv katoličnom k politični akciji. Gotovo je bil ta poziv potreben v zmešnjavi današnjih časov. Mnogih katoličanov — tudi med zdomskimi Slovenci — se je namreč začelo polačati čudno nerazpoloženje do političnega dela. Mnogi smatrajo politiko za manjvredno in kulturnega človeka nevredno udejstvovanje, kot nekaj, kar na lestvici vrednot nima nobene posebne cene.

Vsem tem je papež zaklical s krepko besedo: Kristjani smo poklicani, da prenovimo človeško družbo in zato ne smemo bežati pred odgovornostjo in se zapirati vase, ampak moramo sodelovati pri političnem delu, to je pri delu za splošno ljudsko blaginjo.

Papež naglaša, da mora kristjan sodelovati pri političnem delu bodisi v svoji najbližji okolici (občini), bodisi v višjih edinicah, (deželi, državi), bodisi na mednarodnem področju. Kajti politika je, ne sicer edini, pač pa eden izmed važnih načinov, kako pomagati svojemu bližnjemu. Važne spremembe na socialnem in gospodarskem področju so v svoji končni odločitvi odvisne od političnih faktorjev. — R. Smersu

ZAGREB IN WASHINGTON —

LETOS OB VELIKEM ŠMARNU

Dve veliki slovesnosti v čast Materi božji bosta za nami, ko bodo te vrstice pred očmi naročnikov v tisku. O poteku slovesnosti ne moremo poročati, prav pa je, da povemo, kako sta bili napovedovani. Nič ne bo prepozno, če ob tem branju skušamo sodelovati — duhovno.

— Ur.

ZAGREB — MARIOLOŠKI KONGRES

TO JE SLOVESNOST v svetovnem merilu. Gre za zborovanje bogoslovnih znanstvenikov z mnogih univerz širom po svetu. Na novo želijo znanstveno pretehtati ves nauk katoliške Cerkve o Mariji in ga poglobiti. Predavatelji bodo zelo številni, vsak v svojem jeziku, pa vsa predavanja bodo prevedena v jezike navzočnih, tudi v slovenščino. Med predavatelji so navedeni tudi trije Slovenci. Za ta del kongresa so odločeni dnevi od 6. — 11. avgusta.

Poleg znanstvenega dela kongresa bodo zelo pestre "ljudske marijanske" proslave. Privabile bodo v Zagreb deset in deset tisoče romarjev iz Jugoslavije in tujine. Računajo, da bo med njimi kakih 10,000 Slovencev. Za svoje slovenske proslave so dobili na ponudbo cerkev Srca Jezusovega v Palmotičevi ulici. Na razpolago jim bo ta cerkev že vse tri dni pred praznikom Vnebovzetja. Slovenci bodo romali v Zagreb v skupinah po dekanijah. Ne bodo vse skupine ostale tam do praznika samega. Pridigala jim bosta tudi škofa Lenič in Grmič.

Največje proslave za vse romarske skupine, ki bodo ostale v Zagrebu do tega dne, se bodo vrstile 14. in 15. avgusta pri božjepotni baziliki Marija Bistrica blizu Zagreba. Bistriško svetišče pomeni Hrvatom nekako toliko kot Brezje z Marijo Pomagaj Slovencem. Velike priprave so potrebne za sprejem tolikega števila romarjev in za točen spred proslav. Pišejo, da je vse v dobrih rokah in se ne bojijo kakih neredov.

Tudi v Mariji Bistrici je za Slovence posebej poskrbljeno. Odločen ji je prostor blizu glavnega kongresnega oltarja, kjer bo opravil službo božjo papežev legat (morda papež sam?). Vsaj eno berilo ima biti v slovenščini in Marijina pesem v slovenščini pride na vrsto.

Zagrebški marijanski kongres je torej SVE-TOVNA zadeva in po vsem svetu bodo o njem pisali. Tudi MISLI upajo, da bodo mogle še kaj napisati o njem.

WASHINGTON — SLOVENSKA KAPELA

O tej slovesnosti je za Glas SKA napisal poročilo dr. Cyril Žebot. Kot beremo, bo tudi ta proslava trajala vsaj dva dni in pritegnila Slovence od vsepovsod, tudi iz domovine. Kaj vse je v načrtu, dosti izčrpno pove dopis v Glasu. — Ur.

NA LEOŠNJI PRAZNIK Marijinega vnebovzetja, 15. avgusta, bo v Washingtonu slovensko posvečena kapela Marije Pomagaj z Brezij v ameriškem narodnem svetišču Brezmadežnega spočetja. Tako bo poleg drugih narodnostnih kapel v tej osrednji ameriški baziliki tudi slovenska kapela, ki bo v glavnem zaključila petdesetletno gradnjo te sedme največje cerkve na svetu.

Pomen Slovenske kapele v Washingtonu je mnogoteren. Umetniška podoba Marije Pomagaj z Brezij — slovenske narodne Madone, — ki bo žarišče kapele, bo dopolnila galerijo drugih znamenitih Madon, ki krasijo ameriško marijansko baziliko. Slovenska kapela v Washingtonu bo predstavljala trajno slovensko prisotnost v važnem svetovnem središču, ki ga letno obišče do deset milijonov romarjev, turistov in poslovnih popotnikov iz vseh delov sveta. Še prav posebej pa bo ta kapela spomenik in priča dvanajst preteklih stoletij in — tako upamo — tudi bodočih stoletij slovenskega krščanskega izročila in omike.

Arhitektonični sestav in umetniške posebnosti Slovenske kapele odsevajo njen trojni pomen. Oljnata podoba brezjanske Marije, delo akademskega slikarja Leona Koporca, je vgrajena v steno nad oltarjem. Oltar, ki po svoji kameniti masivnosti in obliki spominja na knežji kamen, nosi na pročelju zgodovinski slovenski grb z označbo Slovenije in prošenjski vzlik: "Marija Pomagaj z Brezij — prosi za nas!" Na vznozni stopnici oltarja pa je v angleščini vklesana oznaka rojstnega datuma dvanajststoletne krščanske zgodovine Slovencev: "Leto Gospodovo 745 — krst kneza Gorazda".

V oktagonalnem razporedu okrog oltarja so na marmornatih stenah kapele širje kiparski reliefi akad. kiparja Franceta Goršeta, rednega člena Slovenske kulturne akcije, ki ponazarjajo krst kneza Gorazda, Slomškovo krščansko obnovo med Slovenci, Baragovo ameriško misijonstvo in doprinos slovenskih naseljencev Ameriki. Dva krsta — kneza Gorazda na levi strani oltarja in Baragovo krš-

Goršetov Baraga za slovensko kapelo

čevanje Indijanca na desni — simbolizirata slovensko krščanstvo v njegovem domačem začetku in njegovi univerzalnosti. Glavni stranski steni kapele med reliefi v rožnatem marmorju nosita Slomškovo slovensko obnovitveno geslo: Sveti vera bodi vam luč, materni jezik bodi vam ključ do zveličanske narodne omike — in vodilo Baragovega ameriškega misijonstva: Želim biti, kjer me Bog hoče!, ki ga je izrazil v pismu svojemu ameriškemu škofu, preden je sam postal soustanovitelj katoliške cerkvene organizacije v Združenih državah.

Strop kapele je okrašen s slovenskimi narodnimi ornamenti na belem polju. Nad vhodom v notranjosti kapele je v angleškem prevodu vklesan Ivana Cankarja spev brezjanski Mariji: "Ozrle se bodo nate usmiljene oči Matere z Brezja in potolažen boš". Nad zunanjim pročeljem kapele v spominski dvorani svetišča pa je v marmor zapisana angleška identifikacija Slovenske kapele: Maria Pomagaj z Brezij — zaščitnica Slovenije.

Za slovesnosti posvetitve kapele se bodo v Washingtonu zbrali Slovenci iz Združenih držav in Kanade; prišlo pa bo tudi čez sto romarjev iz Slo-

venije pod vodstvom dr. Ivana Merlaka, glavnega urednika Družine. Mariborski škof dr. Maksimiljan Držečnik in koprski škof dr. Janez Jenko bosta pososvečevalca kapele in glavna celebranta slovenske maše v glavni cerkvi ameriškega narodnega svetišča.

Poleg cerkvenih slovesnosti bo proslava posvetitve Slovenske kapele poudarjena tudi s posebno slavnostno akademijo, banketom in razstavami slovenske knjige in folklora v Ameriki; razstava ameriške slovenske folklore bo pod okriljem in v priredbi znamenite ameriške muzejsko-zgodovinske ustanove The Smithsonian Institution.

SLOVENSKA KAPELA, ki je bila zasnovana leta 1965, bo mednarodni spomenik slovenskega krščanstva. Njena posvetitev 15. avgusta bo edinstven slovenski "dan, ki ga je naredil Gospod".

VODIČ PO TOKIU

Vladimir Kos

1.

*Sivo poslopje:
z zelenkasto, plinsko svetiljko
na čelu,
z rdečo vrtnico na dvorišču,
in z rožnato bluzo
ene od bolničark,
in z vonjem komaj zakrpanih ran.*

2.

*Jutro za jutrom
se sonce pripelje po reki,
in vrže,
s čolnarji starih časov,
zavezane bale
za vrtnico, okna, drog.
In rane, komaj zakrpane s snom.*

3.

*"Kje je zlato?"
boste rekli z napeto brezbriznostjo.
V Minami Sendžu.
Vsi vedo za pot k neozdravljinim.
Je čisto blizu
Srca Boga —
če kdaj zgubite se v križanki stavb.*

Prispomba: Miami Sendžu je enanajbolj gosto naseljenih četrti na robu Tokia, kjer že od nekdaj žive siromaki. Skozi ta mestni del, teče reka Sumida k morju.

NEKAJ VPRAŠANJ IN ODGOVOROV

O knjigah o znamenitih in posebno uspešnih Slovencih.

Edi Gobec

SLOVENSKI TISK DOMA in na tujem je v zadnjih letih objavil že vrsto člankov o podvigih Slovencev v svetu. Eden prvih namenov teh člankov je bil: razširiti zbiranje takega gradiva na ves svet in pri tem ustrezeno povečati število sodelavcev in sotrudnikov pri tem težavnem, a nadvse potrebnem narodnem delu.

Z veseljem lahko napišemo, da je "Slovenian Research Center of America" ali Slovensko-ameriški raziskovalni center pri dosegri tega namena zelo lepo uspel, istočasno pa širši javnosti posredoval vsaj "predokus" slovenskih podvigov v svetu, predvsem še takih, ki so bili pred tem povsem neznani ali pa vse premalo poznani. Slovenski duh je snoval in ustvarjal domala v vseh deželah sveta in ta velika dela je treba prepričljivo prikazati kot pomemben slovenski doprinos k napredku civiliziranega sveta.

V zvezi s tem delom se je sprožilo tudi nič koliko vprašanj, ki jih dobivamo po pošti in telefonu domala vsak dan ni sami, poizvedbe pa prihajo tudi na uredništva, knjižnice, knjigarne in razne druge ustanove v domovini, na mejah in v izseljenstvu. Razume se, da poleg vprašanj prihajo tudi številne prošnje za gradivo, dodatke ali popravke in to iz tako številne prošnje za gradivo, dodatke ali popravke in to iz tako zarličnih virov, kot so sodelavci Slovenske akademije znanosti in umetnosti v Ljubljani, razni muzeji, uredništva in tuji strokovnjaki, ali uredniški odbor spominske knjige, ki jo bodo izdali naši rojaki ob posvetitvi Slovenske kapele v Washingtonu. Danes bi želeli odgovoriti le na nekaj vprašanj, ki jih najbolj pogosto dobivamo.

V katerih jezikih bodo izšle te knjige?

Prvo zajetno in skrbno dokumentirano knjigo te vrste nameravamo izdati v angleščini kot svetovnem jeziku. Že doslej pa je več založb in ustanov prosilo za dovoljenje, da se izda to delo še v slovenskem jeziku. Ta dva jezika se zdita doslej gotovost, vendar nekateri ugledni rojaki iz Argentine že danes opozarjajo, da bo treba te publikacije izdati tudi v španščini. Vsaj v skrajšani obliki morda pridejo počasi na vrsto še ponatisi v drugih jezikih.

Kdaj bo izšlo prvo večje delo te vrste v angleščini?

Ker je odgovor na to vprašanje odvisen od številnih činiteljev, je zelo težko natančno odgovoriti. Trenutno še ne vem, kakšne bodo moje poklicne obveznosti v naslednjem letu, čeprav sem zapisil za nekoliko lažji urnik na univerzi; niti še ne vem, ali bom opravili večino prevodov dokumentacije sam, ali se bo pridružilo še kaj več prevajalcev za dokumente v kakih dvanajst jezikih; tudi je nemogoče prerokovati, kako hitro bo tiskarna izpolnila svoje obveznosti, itd.

Sodeč po izkušnjah s prejšnjimi knjigami upam, da bo izšla prva angleška knjiga o znamenitih Slovencih proti koncu leta 1972, morda kak mesec prej ali tudi kak mesec pozneje. Pribiti pa moram, da skoraj vsi naši sodelavci garajo z izrednim zagonom in požrtvovalnostjo. Če hočete samo en primer, naj Vam navedem braziljskega sotrudnika Mirta, ki se je peljal več sto kilometrov daleč, da je oskrbel sliko, ki je ni mogel dobiti po pošti. In sedemdesetletnemu sotрудniku ing. Ladu Khamu v Ljubljani ni nobena pot predolga, da priskrbi, kar želimo imeti.

Kdo so Vaši sotrudniki ali sodelavci?

So to ljudje različnih poklicev in prepričanj, ki pa je vsem skupna želja storiti nekaj koristnega za narod in povečati slovenski ugled v svetu. Vrstijo se od nekaj rednih sodelavcev Slovenske akademije znanosti in umetnosti v Ljubljani, preko univerzitetnih profesorjev v Evropi in obeh Amerikah tja do sodelavcev Slovenske kulturne akcije, N.O. inrodoljubnih "zasebnikov", kot so n.pr. neumorni Jakob Strekal, S. Tarman, Janko Rogelj, Mrs. Marie Prisland, pesnica Ana Krašna, dr. Frank Kern, znani g. Jože Zelle, univ. profesorji: Hočevan, Felicijan, Slak, Čuješ in drugi, pa tudi drugi rojaki, kot Frank Česen, Louis Kaferle, pesnik Jack Tomsic, vsi Grdinovi, Jednotar Ed Krasovich in dolga vrsta drugih. Najplodnejši sodelavci bodo navedeni že na naslovni strani, vsako drugo pomoč pa bomo omenili v pripombah ali predgovoru v publikacijah samih.

SE bo knjiga spuščala tudi v politiko?

Ne! Zdi se nam, da je bolje, da se politična vprašanja obravnavajo v drugih publikacijah, medtem ko se bomo tu posvetili izključno opisu in dokumentaciji slovenskih uspehov, kjer imamo le dve merili: višina uspeha na tujem in slovenska narodnost ali dokazano slovensko potomstvo. Edino na ta način je mogoče zbrati gradivo in ga istočasno posredovati kot skupen slovenski dar Slovencem na mejah, v izseljenstvu in domovini, pri tujcih pa ustvariti vtip res visoko kulturnega in ustvarjalnega naroda.

Zakaj v svojih dopisih navadno ne omenjate imen naših znamenitih mož in žena?

Zato je več razlogov: prvič: najvažnejše stvari je treba prihraniti za knjige same, če hočemo, da bodo šle v promet in po večletnem zastonjskem delu ne obtičimo še v velikih dolgovih. Drugič: so-trudniki se često mučijo po več mesecih ali celo več let, predno odkrijejo in dokažejo slovensko narodnost kakega znamenitnika. Ne bi bilo pošteno vreči takia imena v javnost, pa omogočiti komur koli, da jih tiska pred izidom knjige in pri tem pozabi na garanje naših sodelancev. V knjigi bo točno zabeleženo, kdo je kaj odkril — kot del celotne dokumentacije. Iretič; skušnja nas je izučila, da je med nami tudi nekaj manj obzirnih rojakov, ki radi obsipljejo ugledne ali premožnejše osebnosti s prošnjami, politično propagando vseh vrst ali celo z anonimnimi grožnjami, da ne smejo sodelovati. Objave imen pred izidom knjige bi naše že itak nadvse težko delo samo ovirale. Vsa imena, skupaj s slikami in dokumentacijo, pa bodo seveda objavljena v knjigah samih.

Bi nam hoteli zopet ustreči z vsaj nekaj "slovenskimi ocvirkji", ki vedno tako zanimajo vse zavedne Slovence?

To vedno z veseljem storimo! Ko smo začeli zbirati tudi te vrste gradivo (poleg splošne izseljenske zgodovine), je bil v javnosti znan le en slovenski kongresnik. Danes imamo gradivo za tri in smo že na sledi četrtemu. Takrat je bil znan le en naš general v Ameriki, danes imamo kompletno gradivo za štiri slovenske generale. Takrat smo sanjali, da bi kdaj odkrili vsaj še enega admirala, danes imamo čudovito gradivo za tri naše admirale v Ameriki, pa še za enega na Švedskem in v predvojni Avstriji, skušamo pa še dognati slovensko poreklo tudi za admirala v Angliji.

Sanjali smo o slovenskih izumiteljih, danes pa imamo dokumentacijo za ducate slovenskih izumov, od dolge vrste strojev pa tja do zdravstvenih instrumentov in naprave, ki lahko tehta letalo med poletom v zraku. Naj dodam, da nam je že od kapo zadet korni škof Jozafat Ambrožič sporočil, kako iz zvonikov egipčanskih katedral zvonijo slovenski zvonovi (kjer se še trudimo dobiti sliko grobnice slovenske dobrotnice), in da so nam Finci poslali gradivo o "zadnjem velikem mojstru finske glasbe", ki je bil naše gore list, in Švedi o enem največjih svojih pesnikov, ki je bil potomec slovenskih prednikov.

Seveda je tudi zanimivo vedeti, da so pred kratkim v Ameriki imenovali veliko palačo po našem slovenskem rojaku, da je Slovenec pred kratkim dobil odlikovanje za svoje zasluge za razvoj Pariza, ali da slovenski arhitekt-urbanist vodi načrte za urednите prestolice ene najobsežnejših držav na svetu.

Bo to dosti za danes?

Ali še sprejemate gradivo?

Da! Po zadnjem vabilu je prišel še takoj velik val novega gradiva, da smo rok z veseljem podaljšali. Želeli bi si seveda dobiti vse gradivo takoj, toda vse dokler ne bo rokopis zaključen, bomo še vedno sproti vstavljalni dodatke ali novo gradivo. Kar pa bo prišlo prepozno za prvo izdajo, bo seveda moralo počakati na naslednje izdaje, ki bodo, upamo, v doglednem času sledile. Prosimo, da gradivo in naslove pošiljate na naslov:

Dr. Edi Gobec

Department of Sociology
Kent State University
Kent, Ohio 44240, U.S.A.

DOLOROSO

I. Burnik

*Ko veter dvigne prah v oblake
in skrije zadnji sij svetlobe,
iz zemlje zrastejo podobe:
oči brez solz, zveri brez dlake.*

*"Halo!" — Nikogar ni —
S svetilko tipljem v mrak večerni,
za tiste molim, ki so še neverni:
Moj Bog usmiljeni!*

P. BAZILIJ

SPET TIPKA

Baraga House

19 A'Beckett Street, Kew, Victoria, 3101

Tel. 86 8118 in 86 7787

★ NAJPREJ MALO O NAŠEM ŽEGNANJU, ki smo ga obhajali pretekli mesec. Bilo je prijetno domače pri cerkveni slovesnosti in po maši v Baragovi dvorani pod cerkvijo. Kar lepo število se nas je zbralo. S p. Stankom sva somaševala. Opravilo je bilo peto in na koncu smo vsi skupaj zapeli mogočno "Hvala večnemu Bogu" — v zahvalo za vse duhovne dobrote, ki smo jih preko leta prejeli od Boga v naši cerkvici. V dvorani pa so nas čakale obložene mize in za vse je bilo vsega dovolj. Prijetno vzdušje so povečale domače melodije orkestra "Bled" in pa naših dveh Plesničarjev, ki sta mladini v veselje zapela in zaigrala tudi nekaj modernih. Marijan Lauko se je izkazal kot odličen licitator ter je bilo pri tem tudi smeha dovolj. Srečolov je prinesel čistega \$61.30. Krasna torta, dar naših sester, pa je s prvo licitacijo prinesla \$34.00, z drugo (zahvala prvima zmagovalcema, M. Adamiču in J. Zemljicu, ki sta torto vrnila) pa kar \$58.00.

Iskrena zahvala vsem, ki ste kakor koli pomagali!

Mnogi so izrazili željo, da bi se večkrat zbrali v dvorani na takole domačo "malico". Saj je to res lepa prilika, da se družine med seboj spoznajo in se znanci spet srečajo ter pogovorijo. Zakaj pa ne, saj dvorana je kaj pripravna za takele sestanke. Ko bo urejen še prostor za cerkvijo, bo tudi tam kaj pripravno za kak "barbecue party" ob lepem vremenu. — Ne bilo bi napak, že bi kdaj organizirali takle sestanek s srečolovom in podobnim ter bi namenili čisti dobiček za naše pridne sestre in Slomškov dom, da bi ga lažje in hitreje izplačali. Kaj pravite?

★ Kot se že zadnjič brali v "Mislih", je letos žegnanje zadnjikrat v juliju. S prenestitvijo godovnega dne sv. bratov Cirila in Metoda v koledarju, bomo morali tudi mi prestaviti žegnanje iz ju-

Oča ŠKRABA (naš najmlajši)
Več o njem smo pisali prejšnji mesec

lijia v februar. Sicer bo februar malo preblizu božičnih in velikonočnih praznikov, a vreme bo v februarju vsekakor lepše za kakršno koli slovesnost.

Naj se ob tej priliki zahvalim vsem dobrotnikom našega verskega središča, ki ste doslej vrnili letošnje žegnanjske darovalne kuverte. Do danes je dobila v njih cerkev \$586.80 darov, a kuverte še prihajajo. Bog plačaj vsem!

★ Krščevali smo: 4. julija so iz Sunshine prinesli Roberta, prvorjenca Andreja Roba in Veronike r. Radikovič. — 10. julija je krstna voda obliila Marijo, prvorjenko v družini naših dobrih sodov v Kew, Franca Petelina in Marije r. Jelen. — Dva krsta sta bila 17. julija: za Elizabeto Anobusta klicala svojo hčerkico Anton Radikovič in Marija r. Novak, Melton, Josip Horvat in Milica r. Lončarič iz Essendona pa bosta svojo klicala za Vesno Marijo. — 31. julija so iz East St. Kilda prinesli Belindo Emilijo, ki je razveselila družino Stanka Stoparja in Helene r. Kneževič. Isti dan je bila krščena Sandra: dobila jo je druržina Luka Kivela in Angele r. Ban, West Heidelberg. — 1. avgusta so iz Thornbury prinesli Nado, hčerko Alojzija Kalina in Lene r. Dongovska. Isti dan je bil krščen Rajmund Erik: starši Erich Karl Lutz in Štefanija r. Krmelj živijo v Noble Parku. — Cerkev sv. Vincencija v East Morwell, Gippsland, je imela slovenski krst 14. julija: Jožef Krušec in Terezija r. Janžekovič bosta svojo hčerkico klicala

za **Heleno**. — V Adelaidi sem krščeval 25. julija v cerkvi Kristusa Kralja, Lockleys: iz Linden Parca so prinesli **Štefana Antonu**, novi prirastek družine **Štefana Gabrška** in Marije Terezije r. Grum.

★ V poročno knjigo smo ta mesec vpisali smo eno slovensko poroko: 31. julija sta pred oltar sv. Cirila in Metoda stopila **Vladimir Cetin** in **Magda Skok**. Ženinov rojstni kraj so Mrše, župnija Slivje, nevestin pa Topolo, župnija Ilirska Bistrica.

★ V svojem pismu ob priliki letošnjega žegnanja sem omenil MEDNARODNI EVHARISTIČNI KONGRES, ki bo v Melbournu februarja 1973. Vse župnije naše nadškofije so se že zdaj začele pripravljati s posebnim sporedom duhovne obnove. Kot družina slovenskih katoličanov naj bi tudi mi v tem času poživili in poglobili svoje praktično življenje po veri. Cerkev želi, da pri vseh teh pripravah obnove v čim večji meri sodelujejo laični člani božjega ljudstva. Med nami je žal še vedno mišljenje, naj kar duhovnik sam vse opravi. V tem bi bilo treba odpomoči s prostovoljci, ki bi bili pripravljeni s patromta in sestrami sesti od časa do časa k sestanku ter poprijeti pri delu za našo narodno versko družino. Vsak sodelavec dobre volje bo z veseljem sprejet.

Naj ob tej priliki objavim v "Mislih" tudi novoico, da bo ob času kongresa med nami zopet visoki obisk iz domovine: dr. Stanislav Lenič, pomožni škof ljubljanski, ki je sprejel posebno skrb za izseljance vseh slovenskih škofij, je obljubil svoj prihod med nas. Tako bomo takrat imeli zopet slovensko birmo. Starše že sedaj prosim, da bi čim prej prijavili svoje birmanske kandidate, da lahko uredimo spored pouka in jih za prejem zakramenta dostoјno pripravimo. Pri obisku škofa Jenka je bilo zaradi zidave cerkve še vse na kupu in zadnji hip, zdaj pa imamo lepo dobo pred sabo in je dobra priprava mogoča ter nujna zadeva.

★ Žal moram v tipkariji tega meseca zopet poročati, da je našo melbournsko naselbino obiskala smrt. Tokrat je posegla med mladeniče in je bila brez dvoma vsem najbolj zgovorna pridiga, kako visi na drobni nitki to naše revno življenje. Danes smo — jutri nas morda ni. Le misel na večnost mu da svojo vrednost . . . V torek 20. julija je v zgodnjih urah v bolnišnici sv. Vincencija umrl komaj 22-letni **Maks Kurtovski**, dobro znan med našimi fanti v Kew, saj je bil eden izmed njih. Delj časa je živel v Baragovem domu, nato se je preselil v bližino, v Dom pa se pogosto vračal na hrano in v fantovsko družbo. Včasih je malo potožil, da je utrujen in se slabo počuti, pa menda nikdar toliko,

da bi šel k zdravniku. V nedeljo je obležal, v pondeljek ga je prijatelj že skoraj nezavestnega odpeljal v bolnišnico, a ni bilo več pomoči: zdravniki so ugotovili v krvi najvišjo količino sladkorja, kar je sploh mogoče. Ponoči je izdihnil.

9 Pokojni Maks jje bil rojen 22. septembra 1848 v Mariboru. Oče je bil Makedonec, mati iz Maribora. Komaj tri leta star je izgubil mater, nato je znaj skrbela stara mama, dokler ni stric Oto Krojs, ki zdaj z družino živi v Melton South, poskrbel za njegovo izselitev. V Avstralijo je fanta pripeljala ladja "Flavia" v septembru 1967. Žal ni dolgo ostal pri stricu, ampak je šel raje na svoje, kar je brez dvoma tudi pripomoglo k razvoju bolezni. V Baragovem domu se je spet malo uredil, a ga tudi pri nas ni obdržalo.

— Iskreno sožalje sorodnikom tukaj in v domovini, zlasti stari mami, ki je za Maksa vselej tako skrbela. Krojsova družina se obenem preko teh vrstic zahvaljuje vsem številnim prijateljem in znancem, ki so se udeležili molitev in pogrebne maše, darovali evetje in spremili Maksa na zadnji poti.

★ V Adelaidi je 24. junija v Woodville bolnišnici po težki in dolgotrajni bolezni preminul **Alojz Laurenčič**, zaveden Slovenec, dober mož in oče štirih otrok. Bil je lepo pripravljen, saj sem ga med boleznično obiskoval ter je že ob momem velikonočnem obisku prejel tudi poslednje zakramente. Pokojnik je bil doma iz Vrhopolja pri Vipavi, kjer je bil rojen 19. maja 1922. Po begu čez mejo se je v Anconi v Italiji poročil s Frančiško Bucik iz Kanala ob Soči, 13. novembra 1949 je na ladji "Nelly" dospel v Avstralijo. Družina je najprej živela v Gippslandu v Viktoriji, nato se je preselila v Južno Avstralijo ter si v Royal Parku postavila prijazen domek. Lepo je skrbel Alojz za svojo družino, dokler ni začutil bolezni. Po operaciji lanskega leta je obležal in počasi a skoraj vidno pojmal, dokler ni ugasnilo življenje.

Maša zadušnica je bila v soboto 26. junija v cerkvi Srca Jezusovega, Hindmarsh, kjer se običajno zbiramo k slovenski maši. Pokopali so Alojza na cheltenhamsko pokopališče, kjer je v Adelaidi pokopanih največ naših rojakov. Tam se zberemo kot skupina v novembру, da pomolimo skupno za vse naše pokojne.

Laurenčičevi družini ter vsem sorodnikom doma iskreno sožalje! Pokojnemu Alojzu večni mir in pokoj!

Konec str. 238

RESNIČNA ZGODBA

Antonija Stojkovič

KO SEM SE VRNIL IZ VOJNE, sem bil vesel, da sem odnesel zdravo kožo, ko je toliko mrtvih in ranjenih, pa trpečih po bolnišnicah, ostalo tam nekje. Doma sem našel svoje dekle, ki me je zvesto čakala. Poročila sva se, a še ni minilo leto, ko mi je žena umrla na porodu. Ostalo mi je dete, ki pa ni moglo nadomestiti strašne izgube.

Ko sem ob odprttem grobu plakal, vpil, klical njeni ime, se mi je približal duhovnik in mi rekel: Ne obupaj, sin! Bog jo je hotel imeti. Če nje ni več, ostal ti je Edi, tvoj otrok. Potolaži se!

Zavpil sem nanj z vso obupnostjo tistih dni, saj sem mislil, da mora biti vsak čas tudi mene konec.

"Vaš Bog? Kako je mogel to storiti? Vzeti mi ženo in v zameno dati sina? Hvala! Če je to, kar zna delati vaš dobri Bog, ga ne pripoznam. Nočem imeti z njim nič opraviti. Sovražim ga!"

Taval sem okoli kot ranjena zver. Šele po več dnevih sem se spomnil na sina, ki je bil pri moji materi. Rekel sem mu: Sin moj ljubljeni, dal ti bom vso ljubezen, ki naj bi jo delil med teboj in tvojo materjo. Skrbel bom zate, dal ti bom vso srečo, ki je jaz nisem nikoli užival.

Drobni prstki so se oklenili mojih, kakor da me je dete umelo in se mi že naprej zahvaljevalo.

Da malo pozabim na svojo nesrečo, sem se preložil v drugo mesto. Dobil sem dobro delo in si kupil ob robu mesta pri morju lepo hišico z vrtom, da bi se Edi tam veselo igral, ko bo večji. Gradil sem velike načrte, kaj bo moj sin postal, ko bo velik...

Hitro so tekla leta — Edi je že hodil v šolo. Nekoč je prijokal domov. Ko sem mu obriral solze in ga tolažil, mi od ihtenja niti ni mogel povedati, zakaj joka. Končno se je toliko umiril in povedal:

"Učitelj se je name jezil, zakaj nisem prinesel denarja za izlet". — "Kako, da ga nisi? Saj sem ti ga dal. Si ga mogoče izgubil?" — Po kratkem premisleku mi odgovoril:

"Poslal sem ga za misijone v Afriki..."

Tedaj sem se razjezil jaz. Kako si je le drznil! Pa mi brez strahu odgovori: "Ne pomisliš, ata, da tisti črni otroci nimajo kaj obleči, ko imam jaz vsega v obilici. Pa še polno lepih igrač imam, oni pa najbrž nič". —

Imel sem ga rad, nisem mogel biti dolgo hud. Ves svoj prosti čas sem porabil, da sem bil z njim.

Igral sem se z njim, skupaj sva hodila ribe lovit, skupaj sva gledala nogomet in druge igre. Bila sva velika prijatelja, vse sva si zaupala. Le v eni reči sva ostala vsaksebi. Nisem mu branil k verouku, ali jaz sem ostal do vsega božjega hladen. Nič se nisva o tem menila. Nekoč, na nedeljo zjutraj, me je povabil, naj grem z njim k maši. Odgovoril sem mu:

"Tega pa ne, sinko, ne morem. Imam z Bogom še velik račun, ne vem, kdaj ga bova poravnala". — To sem dostavil z nasmehom. Bil je še majhen in ni razumel, kaj sem hotel reči. Toda tudi vprašal ni. V cerkev me pa le ni nikoli več vabil.

Bil je zelo nadarjen. Ob koncu vsakega leta je prinesel iz šole pohvalno medaljo in še denarno nagrado. Snoval sem zanj sijajno bodočnost — zdravnik bo ali advokat... Vse, vse bom žrtvoval, da se bo izšolal na univerzi!

Imel je 17 let. Nič ni pokazal, da mu je kaj za dekleta. Počasi sem pa le opazil, da pogosto zahaja v neko hišo, ne daleč od moje. Poizvedoval sem, kakšni ljudje stanujejo tam. Bila je vdova s hčerjo Silvijo, ki je bila Edijeva sošolka. Z njima je hodil moj fant tudi k maši ob nedeljah in še k drugim cerkvenim opravilom.

Ni mi bilo prav, zelo nejevoljen sem bil. Naranost in odločno prepovedati fantu to druščino, tega nisem storil. Zelo me je pa jezilo, da imata ženski tako oblast nad njim. Neki dan sem spregovoril:

"Edi moj, nič mi ni prav, da se toliko družiš s Silvijo. Saj si skoraj več tam kot doma!"

"Ne boj se, ata! Ne misli, da je ona moje dekle. Nič takega ni med nama. Rada se imava kot brat in sestra, ker imava v vsem enake nazore. Če se bom kdaj ženil, na to misliti je še dosti časa".

V tem sem mu dal prav. Ali srce mi je trepetalo ob misli, da se bo Edi res moral nekoč oženiti. Jaz bi ga izgubil. Zasovražil sem tisto dekle, ki bi se kdaj vrinilo med naju in naju ločilo. —

Potem je prišlo tisto najhujše.

Neki večer sem bral v sprejemni sobi večernik z najnovejšimi novicami. Kar stopi predme Edi in s prav nenavadnim glasom in vedenjem pove, da bi se rad z mano nekaj važnega pogovoril. Takoj sem zaslutil, da bo nekaj nepričakovanega. Zamašali so se moji načrti, nisem pa mislil, da se že tudi podirajo. Vse v meni je pa zastalo prvi hip, nato se brezglavo zavrtno, ko je moj fant spregovoril:

"Oče, želim postati duhovnik."

Vse prej bi pričakoval, samo tega ne. Zadelo me je kot strela z neba. Tedaj je bruhnilo iz men. Pričel sem nanj vptiti, mu groziti, preklinajti. Spozabil sem se tako, da sem preklev njejovo

NEKOLIKO PO GORENJSKEM

Joža Maček

SVAKINJA MILENA ME JE POVABILA na izlet. Prišla je z lastnim avtom. Nisem odklonil, kdo se ne bi rad malo "sprehodil" po naši krasni Gorenjski. Tudi Milenina hčerka Alenka je hotela z nama. Zdaj naj samo povem, kam naj se naša vprega obrne. Nisem dosti razmišljal. Že od mladega sem se zanimal za Kropo in njene izdelke. Torej — najprej v Kropo!

Cesta od Podnarta dalje je na psu. Za galonske klobuke globoke luknje vsepovsod. Čim bolj smo se bližali Kropi, toliko bolj razburjen sem bil in že mi je bilo žal, da sem si bil zaželet to pot. Saj se mi je že avto dovolj smilil. Kljub temu smo dospeli v Kropo brez kakih posledic. Ondotni avtomobili se na take ceste pač posebej razumejo. V Kropi smo obiskali muzej in si ogledali mojstrsko izdelane fužine, kot so bile v rabi pred sto leti. Originalne fužine so bile seveda na vodni pogon, te pred nami pa na elektriko, vendar tako, da vse odgovarja originalu.

Ko je naš voditelj po muzeju videl, kako se zanimamo za fužine, nas je popeljal v nove, ki danes opravljajo kroparska dela. Te so zelo zmodernizirane, izdelki v njih so pa isti kot pred sto leti. Razstavljeni so v posebni veliki dvorani. Nišo samo za ogled, tudi kupiš jih lahko. Ker smo imeli le malo časa, tudi tu ne bom popisoval, kaj vse se tam vidi. Naj samo ponovim, kakor gre glas o njej: izdeklki so edinstveni in jih verjetno ni najti nikjer drugje na svetu.

Iz Kropu smo se — deloma preko istih lukanj, pa spet brez okvar — obrnili proti Bledu. O tem imam pa malo več povedati. Peljali smo okrog jezera po ozki cesti. Na njej mora biti voznik presneto previden ob srečanju z drugim avtom. Hiše, ki so nekoč slovile kot vile, so zdaj ostarele — staromodne. Morda sem jih gledal s čamberskimi očmi, vendar se ne motim, če rečem: po večini vpijejo po popravilu.

O jezeru ni kaj drugega reči, kot pritrdiriti Prešernu: Kinč nebeški! Pa je le na mestu svariло: preveč od blizu ne vohaj ob njem! Nekatera mesta ob obrežju so močvirna, obrasla z biljem. Stopaj nekoliko neprevidno, že se pogrezaš v blato. Tudi ni lahko najti kotička, kjer bi se turist usedel in v planinskem miru preživel brez vse skrbi nekaj uric. Če se nekje položiš po dolgem v travo, boš verjetno že čuvaju v napoto.

Najbolj me je zagrabil blejski Grad. Krasen red, sijajen razgled, imenitna postrežba. No, mi smo se zadovoljili v tekočo oranžado. Za podvig na sam vrh gradu je treba kupiti vstopnico. Podobno kot za vstop v muzej, naj bo v Kranju, Radovljici ali Kropi. Zato si pa nagrajen z razgledom, kot ga menda ni drugod v Sloveniji. Žal, da ga nisem mogel dolgo uživati.

Zanimiv je tudi grajski muzej, je pa omejen samo na ostanke starih lastnikov, pa še to je v glavnem restavrirano na nekdanje oblike. Videli smo okostja prednikov ter razne predmete, ki so jim služili v gospodinjstvu in gospodarstvu. Vse je sicer zaimivo, a preveč posamezno. Po mojih mislih bi bilo bolje, če bi v Ljubljani uredili vseslovenski muzej. Sedaj je pa v Radovljici čebalarski muzej, v Kropi kovaški itd. Ali pa morda prav ta razdrobljenost nekaterim ugaja.

Po kosilu, ki smo si ga privoščili v enem od hotelov, nas je že čkal čoln za polet na Otok. Brodar nam je tudi razkazal cerkev in naprave okoli nje. Cerkev so v notranjosti pravkar restavrirali in je bila za nas zaprta. Nisem mogel niti potegniti za vrv pri "zvonu želja". Cerkev je zdaj pod upravo turističnih interesov in ko bo delo zaključeno, bomo videli, če jo bo nadškof znova posvetil. Naš voditelj nam na to vprašanje ni ve-

Misli, August, 1971

del odgovoriti. Temeljito smo si ogledali ves ostali del Otoka, kakor je danes. Toda dan je kratek, moramo še kam drugam.

Po povratku z Otoka smo se spustili na pot proti Jesenicam. Hitro smo bili tam, pa tudi hitro opravili. Z naglim sprehodom po mestu smo si napasli oči in napolnili ušesa z glasovi južnih bratov. Le kje so naši slovenski fantje, ki so jih bile pred časi Jesenice polne? To vprašanje sem tudi postavil nekomu tam. Odgovor je bil: "Ta kraj je zadnja postaja domačinov pred izselitvijo... Končno so nam pa težaki iz južnih krajev dobrodošli..."

Z Jesenic smo krenili skozi Prešernovo Vrbo in Zabreznico v znano sotesko Drago. Cesta enaka oni v Kropu — luknja pri luknji, toda kakor streha vodo drži kljub luknjici pri luknjici, tudi

o teh cestah velja: vendar avtomobile drže! Z dobro voljo se prerijejo prek.

Soteska Draga se prične pod gradom Kamen in se vije ob bistrem potoku istega imena. Peljali smo se skoraj do vrha soteske. Ta soteska mi bo ostala v trajnem spominu kaj enakega ni lahko najti. Vse naokoli je narava v svojem prvotnem stanju. Vse divje — zato divno!

No in potem — noč nas je zagrnila! Ne ostane drugega, zavijemo proti domu. Kmalu smo bili na glavni cesti — slovenska "auto-strada", če smem tako reči — in tu je Milena pognala konjička na 160 km. Ko sem potem doma mami pohvalili Mileno, kako dobra šoferka je in kako hitro vozi, jo je mama zelo pokregala in posvarila. Ne vem, če ne bi z mamo potegnila še kakšna druga oblast...

"SUNDAY MIRROR" V SYDNEYU PIŠE O ŽUPNIKU TRUNKU

(25. julija 1971)

POROČILO O NAŠEM JURIJU TRUNKU je Mirror dobil iz New Yorka, tako piše sam. Father Trunk pa živi na drugem koncu Amerike — v San Franciscu. Kdo je poslal dopis iz New Yorka, ni povedano. Nekaj je že prav napisal, nekaj pa je iz zraka vzeto. Beremo:

"Njegova fara začenja verjeti, da Father George Trunk, ki v svoji visoki starosti še žuli cigare, ne bo nikoli umrl.

"Ta slovenski katoliški duhovnik bo 1. septembra 101 leto star.

"Njegov dan bo tak kot vedno: vstal bo ob 5.45 zjutraj in si prižgal ogromno cigaro. Malo bo pokašljal, ob 7. bo šel maševat.

"Po maši se bo vrnil v svojo sobo, napisal svoj tedenski prispevek za neki časopis v San Franciscu, potem pa ves dan posvetil problemom svojih faranov.

"Ta najstarejši še vedno aktivni duhovnik v Ameriki je vlekel za nos zdravnike in jih še vleče vse od leta 1903, ko so ga obsodili, da ima jetiko prav v zadnjem štadiju. Njegovi tovariši so se venomer spraševali: Ali je že umrl? Toda Jurij Trunk je ostal pri življenju.

"Znova bi bil moral umreti, ko ga je leta 1955 v njegovi starosti 84 let grdo polomil avtomobil. Toda tudi tedaj je ostal pri življenju.

Prav tako je župnik Trunk pošteno potegnil zavarovalnico za življenje. Leta 1945, ko je imel 76 let in je hotel v pokoj, je plačal zavarovalnici \$ 6,000, da bi mu vsak mesec izplačevala po \$50. Leta 1957 so mu pisali, da je zaloga z obrestmi vred izčrpana, toda "prav radi bomo z mesečnimi pošiljkami nadaljevali", pripisali so.

Poleg tedenske kolone za časopis, ki jo je začel leta 1924, je ta starec napisal tudi več knjig v slovenščini, nemščini in angleščini. Pravi, da mu tedenska kolona, ki jo piše, prinese toliko nagrade, da ima za cigare."

PRIPOOMBA: Župnik Jurij Trunk nima župnije, že cela desetletja je v pokolu pri župniku Vitalu Vodušku. Tedenski prispevek piše res še zdaj, toda za list Ameriški Slovenec v Clevelandu. Če je pa prva stvar, ki jo naredi zjutraj, da si prižge cigaro, pa resno dvomimo.... Ur.

Izpod Triglava

DR. LEONID PITAMIC je dne 2. julija našel svoj grob na ljubljanskih Žalah. Med njegovim rojstvom v Postojni in smrtno v Ljubljani je poteklo 85 let. Bila so bogata leta, polna zveste službe Bogu in bližnjemu. Bil je pravnik in v svoji stroki pravi znanstvenik. Velja za sostenovitelj slovenske univerze po prvi svetovni vojni. Bil ji je nekaj časa rektor, vedno pa je branil njen obstoj, ki v prvi Jugoslaviji ni bil vedno zagotovljen. Nekaj let je bil Pitamic veleposlanik Jugoslavije v Washingtonu in s svojimi spisi je tudi sicer poselil v mednarodni svet. Umrl je ko častni član mnogih akademij in kot čestni doktor mnogih univerz. Imel je tudi odlikovanje dveh papežev. Pokopal ga je nadškof Pogačnik in se ob grobu toplo poslovil od njega.

BERNARD LAMBERT IZ AMERIKE, tisti, ki je spisal knjigo o Baragu pod vsem nam znamenim naslovom: *SHEPHERD OF THE WILDERNESS*, je bil na obisku v Sloveniji proti koncu julija tega leta. Tudi nekaj sorodnikov je prišlo z njim. Obiskali so vse kraje, ki so pomembni ob imenu: škof Baraga. Poročali smo že, da je B. Lambert pred časom nenačoma ozdravel od svojega dolgoletnega sklepnega revmatizma in vse kaže, da je bil to pravi čudež. Lambert je tudi tisti mož, ki je zasnoval misel za velik Baragov spomenik v L'Ansu, Michigan, o katerem smo tudi že pisali. Odkrit bo menda še to leto.

DVA TISOČ MINISTRANTOV se je zbral na Brezjah v sredo 7. julija. Poročilo pravi, da so prišli iz vse nadškofije ljubljanske: od Planice do Vinice. Prišli so z avtobusi in drugimi vozili. Najprej so imeli slovesno mašo na trgu pred cerkvijo, popoldne pa zelo pisano marijansko akademijo. Med njimi je bil ves dan škof Lenič, ki jim je tudi maševal in pridigal. Pri popoldanski akademiji je bila tudi posebna razstava izdelkov, ki so jih ministrantje sami prispevali. Zadnje poglavje dneva je bilo: razdelitev nagrad. Delih jih je škof Lenič.

POPIS PREBIVALSTVA 1. aprila je vključil tudi stanovanja za ljudi in število za živino. Stanovanj so našteli 473,390. Mišljena so stalna stanovanja, kaki "vikendi" niso vključeni. Od živine so pa našteli: konj 43,231, govedi 445,912, ovac 25,695, pračičev 374,730.

FRANC NOVAK, kmet iz Beltinec v Prekmurju, je pet let delal v Avstriji, pred meseci se je vrnil in ostal doma. Po njegovem mnenju je med sezonskimi delavci v tujini precej "avanturistov". Novak šteje med te vse tiste, ki imajo možnost za zaposlitev doma, pa vendar silijo v tujino. O sebi pravi Novak: Jaz kot kmet nisem imel doma nobene možnosti. Na vprašanje, če odhajanje na delo v tujino škoduje narodu, je Novak odločno odgovoril: da! Navedel je več primerov v dokaz. Tudi to misli Novak, da se ljudje, ki delajo v tujini, ne bodo dali privabiti nazaj domov s počajo kake vladne akcije. "Prepožno! Vrat ne moremo zapreti, ko enkrat skoznje reka dere!"

PISMA FRANA LEVCA, ki jih je zbrala Akademija znanosti in umetnosti, so izšla v Ljubljani že v drugi knjigi. Sedaj objavljena datirajo iz desetletja po letu 1880. Kot znano, je bil Fran Levec zelo pomemben za razvoj slovenskega slovstva. Čudno veliko je dopisoval z literati in drugimi izobraženci. Sam je bil literarno visoko izobražen, nekaj let urednik Ljubljanskega zvona, včasih prestrog kritik tedanjih slovenskih pisateljev. Fran Levec je med drugim znan kot prvi, ki je leta 1885 izdal v menda 10 knjigah "Zbrane spise Josipa Jurčiča".

V POTOKU LENDAVA med Mursko soboto in Ledavo so poginile vse ribe. V dolžini več kilometrov so mrtve plavale na površju vode. Cenili so jih na kakih 20 ton. Verjetno so se ribe zastrupile z raznimi odpadki, ki jih mora rečica sprejemati na svoji poti in jih ne more primerno "prebavit", da bi si ohranila čisto vodo.

SLOVENSKI OKTET v Ljubljani je praznoval v maju 20-letnico svojega obstanka. Za svoj jubilej so pripravili poseben koncert, ki se je vršil v dvorani Slovenske filharmonije. Poročila vedo povedati, da je bil obisk koncerta nepričakovano slab. Oktet ima danes komaj še polovico prvotnih članov, vendar je še vedno na višini kot prva leta. Vodi ga Valens Vodušek.

POPIS PREBIVALSTVA dne 1. aprila je dosegнал, da ima Slovenija stalnih prebivalcev 1,725,088. Zdomcev, ki so izven Slovenije le začasno, so našeli malo manj kot 50,000. Tudi s temi vred torej še precej manjka do dveh milijonov. To so baje le prvi površni podatki. Dokončne podatke bo mogoče zvedeti šele čez leto dni, ko bodo temeljito proučili vse navedbe na predloženih papirjih.

VRHNIKA VABI z laskavo ponudbo. Zemlja zastonj! Davka nič! Toda navedimo vabilo dobesedno. V javnost ga je dal Franc Širok, predsednik občine: "Pridite in si zgradite trgovino nekje pod klancem. Oprostimo vas komunalnega davka. Za zemljišče, ki je last splošnega ljudskega premoženja, vam ni treba odšteti niti vinarja". —

TITO JE BIL V CELJU 7. julija tega leta in v ožjem krogu pristašev marsikaj povedal, kakšne skrbi ima, in še kaj. Ni mu po volji, na primer, da domači tisk, radio in televizija vedo tooliko slabega povedati o Jugoslaviji in njenih republikah, ko je vendar najti tudi kaj dobrega, pa o tem molče. — Ali Tito ve, da je lani v Sydneju Stanko Petkovšek skoraj z enakimi besedami pogralj list MISLI? Morda je Tito posnel Stankov zgled, ker mu pač tako "paše".

"DAN" V TRSTU je spet nova revija, ki bo kot mesečnik baje skrbela za "čtivo slovenskim družinam". Tržačni imajo že Mladiko, Most in Zaliv na revijalnem sejmišču, zdaj jim je vzsel še DAN. Videti je, da ima ta revija nekoliko drugačne cilje. Vse prejšnje revije s kritičnimi očmi gledajo tja prek v matično domovino in celo kak dober nasvet pošljejo tja. To pa kolovodjem tam ni všeč. DAN ima namen, da podaljša roko slov. kommun. partijski in ji tako omogoči primeren prijem med rojaki onkraj meje. Tako sodijo poznavalci razmer.

V SEŽANI NA KRASU vedno bolj čutijo, kako potrebno bi bilo razširiti ondotno železniško

postajo. Za tako obilen promet, ki še iz leta v leto narašča, je že zdaj odločno premajhna. Saj drvi skozi Sežano vsak dan po 40 vlakov, potniških in tovornih — to se pravi, drveli bi, če bi zavoljo tesnobe postajnih prostorov ne imeli občutnih zamud. Da bo nujno treba iti na delo za obnovitev postaje, je dognana stvar. Vprašanje je le, kje dobiti potrebne milijone.

ZNANO "ALOZJEVIŠČE" V LJUBLJANI na Poljanski cesti spreminja svojo poodobo, ko že dobiva prizidek za razširjenje poslopja. Kot smo pred meseci poročali, je nadškof Pogačnik v pastirskem listu obvestil vso škofijo, kako zelo bogoslovem in njihovim profesorjem primanjkuje prostora v fakultetni hiši. Načrt za razširjenje poslopja je bil sprjet in potrjen, pa tudi darovi iz poedinih župnij, posebej pa še od posameznikov, so začeli prihajati. Z delom so začeli, upajo, da bo zaključeno konec prihodnjega leta. Veliko pri delu pomagajo bogoslovci sami.

SLOVENSKA MATICA V LJUBLJANI je izdala knjigo z naslovom: KOROŠKI PLEBISCIT. Knjiga šteje dosti nad 500 strani in prinaša razne dokumente v besedi in sliki. Knjigo so spisali priznani strokovnjaki zgodovinarji, ki potek plebiscita kritično presojajo. Tako ima na primer razprava Boga Grafenauerja naslov: Slovenska Koroška v diplomatski igri leta 1919. Vse razprave v knjigi imajo na koncu povzetek vsebine tudi v nemščini in angleščini.

RESNIČNA ZGODBA

(s str. 233)

Vendar! Tisti premik v meni, ki sem ga zčutil v baru, je ostal. Segel je še naprej. Ko sem stopal nato mimo odprte cerkve, me je kakor nevidna moč potegnilo noter. Stal sem pred velikim križem in gledal v tla. Tisoč misli se mi je podilo po glavi, še malo se nisem zavedal, da molim. . .

Vrnil sem se domov. Na mizi v kuhinji sem zagledal knjigo — sveto pismo nove zaveze. Bila je odprta. Kaj to pomeni? Ali jo je Edi pozabil zapreti, ali je nalašč pustil tako odprto, češ da bom morda iz radovednosti pogledal, kaj je malo prenej bral.

Naj je bila radovednost ali ne — pogledal

Misli, August, 1971

sem in res tudi bral. Pridiga na gori — osem blagrov. . .

Edi — ti moj fant!

— ★ —

Šest let je minilo od takrat. Pravkar sem se vrnil iz cerkve — od nove maše mojega sina Edija. Z mnogimi prijatelji in znanci ter množico drugih vernikov sem globoko ginjen prisostvoval njegovi prvi Daritvi. Nisem mogel odvrniti pogleda od njega pred oltarjem. Ko je povzdignil sv. Hostijo, me je premagalo — zjokal sem se. Ne tako kot tolikokrat poprej — iz obupa — iz veselja in čudovite ginjenosti to pot.

Naj zaključim: Mislil sem nekoč, da sem dovolj močan za vsak boj z Bogom — a On je zmagal!

★ Ko boste to brali, bo Koncert klasične glasbe, napovedan za 15. avgusta popoldne v naši dvorani, že za nami. Upam, da bo lepo uspel in bomo napolnili dvorano. — Pač pa moram že danes povabiti melbournske Slovence na proslavitev očetovskega dne. Običajno so to proslavo priredili otroci Slomškove šole po maši, letos pa bomo napravili drugače: naše očete bomo počastili s pestrim KONCERTNIM VEČEROM, ki bo v Baragovi dvorani pod cerkvijo v soboto 11. septembra ob osmih zvečer. Priredil ga bo pevski zbor "Triglav" skupno z orkestrom "Bled" in našima odličnima muzikantoma Plesničarjem. Brez dvoma bo to prijetna kulturna prireditev in užitek vsem ljubiteljem melodij. Na svodenje torej v naši dvorani! Prirediteljem pa že zdaj prav prisrčna hvala!

★ Večerno mašo bomo imeli kot običajno prvi petek (3.sept.), v sredo 8. septembra (praznik rojstva Matere božje) in v sredo 15. septembra (praznik žalostne Matere božje). Vabljeni!

★ V Adelaidi sem med svojim julijskim obiskom razposlal pisma vsem znamen slovenskim naslovom. Leto je minilo kar smo kupili zamljišče in hišo, ki kljub svoji revščini že ponosno nosi napis: Slovenski misijon svete Družine. Prav je, da sem ob obletnici naše akcije dal obračun, koliko smo v prvem letu nabrali in kdo so darovalci. Brez kake posebne hrupne akcije smo v prvem letu zbrali kar razveseljivo vsoto \$1,802,69 in sem z njo že sproti poravnal nekaj manjših posojil. Darovalci so dajali po dolar na mesec, drugi so obljudili po dva ali celo več, spet drugi so pokazali darežljivost z večjim letnim darom, nekateri se pa žal še niso odzvali. Upam, da se bodo v novem letu nabirke pridružili ostalim, da bo nam vsem breme lažje in skupno veselje v medsebojni pomoč večje. Tudi nekaj darovalcev izven Južne Avstralije se je pridružilo nabirk. Tem še posebna zahvala, da so priskočili na pomoč adelaideki slovenski družini.

Naj ob tej priliki omenim, da bo slovenska dvorana, ki jo na sosednjem zemljišču gradi Adelaidski Slovenski klub, skoraj gotova. Zdaj polagajo v njej pod nato sledi še električna napeljava in strop, pa bo stavba res družabni in kulturni center, na katerega so adelaideki Slovenci lahko ponosni. Ni bilo škoda truda zadnjih let, saj je uspeh en dokaz, kaj zmorejo pridne roke in darežljivo srce!

5. binkoštno srečanje
Slovencev v Nemčiji

Bilo jih je 3,000, piše župnik
Ciril Turk in pozdravlja

OBLAKOM

Marija Brenčič

Hej, oblaki, jadra bela
razprostrite
in v modrino sončnojasno
pohitite!

V daljo nezačrtana vas
vodi cesta —
dvignite se nad prostrana
tuja mesta.

Tja nad Rim, ki je krščanske
zemlje krona,
nad Jeruzalem, nad cedre
Libanona.

Splavajte čez vroče južne
pokrajine
in oglejte kras čarobne
si tujine.

In potem nazaj, oblaki,
se vrnite,
če kje lepše kot pri nas je —
sporočite!

Z vseh Vetrov

STAROST RAZNIH MEST skušajo določiti iz raznih zgodovinskih dokumentov, kakega originalnega "rojstnega lista" zlepa kako mesto ne more pokazati. Menda je edino mesto, ki ima tak rojstni list, Jerevan, mesto v Armeniji, ležeče pod svetopisemsko goro Ararat. Ima za seboj dolgo in burno zgodovino, danes je pod Sovjetijo. Mesto Jerevan trdi, da je staro 2,750 let. Ima res lepo zbirko starih spomenikov, ki dokazujejo njegovo starost, pravi "rojstni list" pa predstavlja pred časom najdena kamnita plošča z besedilom v klinopisu, kot so pisali stari Babilonci. Poznavalci nekdanjih vzhodnih jezikov so znali razbrati klinopis in so dognali, da je mesto ustanovil kralj Argišti, ki je gospodoval tedanji deželi Urartu, pozneje Armeniji. Klinopis poroča o ustanovitvi mesta in tako je njegova starost ugotovljena — 2,750.

"Rojstni list" mesta Jerevan

ARMENIJA KOT DEŽELA — še manj kot država — ne obstaja več že nad 50 let. V prvi svetovni vojni sta si jo razdelili Turčija in Sovjetija. Armenski narod pa živi, čeprav ga doma skušajo Turki in Rusi potujčiti, v begunstvu pa požreti tujina. V begunstvu po raznih zapadnih državah je zelo veliko Armencev, ponajveč menda že tretji rod. Večina je še močno narodno zavedna. Armenci v begunstvu in v domovini še niso pozabili, da so jim zapadni zaveznički leta 1920 slovesno zagotovili neodvisno državnost, toda ostalo je na papirju. Boljševiki in tedanji mlado-Turki so jih obdržali pod svojo knuto. Izseljenški

Armenci še vedno skušajo s pomočjo nekaterih prijateljskih držav, članic Združenih narodov, spraviti "armensko vprašanje" pred zbornico Združenih narodov v New Yorku. Čeprav bo iz tega komaj kaj, občudovanja vredna je žilavost armenskega naroda.

"NE DOTIKAJ SE PREDMETOV" svare napisi domala po vseh muzejih po širnem svetu. Zadovolji se s tem, da predmete ogleduješ, otipavati jih ne smeš. Tudi zelo previden otipovalec bi utegnil povzročiti razne poškodbe. Izjema pa je muzej v ameriški Floridi, ki so ga nedavno odprili. Predmeti v njem niso za ogled, ampak za otipavanje. Namenjen je namreč — slepim. Slep človek se pač navadi "gledati" s konci prstov. S počasnim otipavanjem predmeta dobi zelo živ vtis, kakšno umetnino narave ali človeških rok ima pred seboj.

NARAŠČANJE CEN MED LETI 1938 in 1965 v Avstraliji je doseglo poprečno 500%, pri nekih vrstah mesa 600%, pri krompirju celo 750%. Tako trdijo uradne statistike. Temeljne plače so v tem času narasle za 400%. Vsako povišanje plač pač požene navzgor tudi cene. Denar za povečane plače mora od nekod priti — pride se veda od povišanja cen. Tako se lovita dve ekonomski sili, kot mačka za rep. In tako pridemo do inflacije. Pa vendar unije naprej in naprej prirejajo stavke za povišanje plač. Pač jim gre vse bolj za moč in oblast, nego za resnično korist v unijah včlanjenega delavstva.

IME "SHIRSLI MUSLIMOV" nam nič ne pomeni in še malo ne pritegne naše pozornosti. Še pa zvemo, da to ime nosi mož, ki je star 166 let, nas pa le začenja zanimati. Doma je v kavkaških gorah in tam živi s svojo tretjo ženo, ki je starca šele 95 let. Nikoli ni bil bolan, dela še vedno od jutra do večera. Vidi in sliši odlično. Je izreden človek, čeprav v kavkaških gorah poznajo nad 5,000 stoltnikov, v vsej Sovjetiji pa nad 21-000. Kavkaški so lepo organizirani in imajo poleg drugih skupnih zadev svoj orkester in moški zbor s 50 glasovi. Muslimov je bil samo dvakrat v večjem mestu in še danes ve povedati, da se je skoraj zdušil v "tistem umazanem zraku".

APOSTOLSKA DELA

Napisal evangelist sv. Luka

ŠTEFANOV DOLGI GOVOR (Konec)

Naslednji dan je prišel (Mojzes) k njim, ko so se prepirali; miril jih je in jim rekel: Možje, bratje ste! Čemu delate drug drugemu krivico? — Tisti pa, ki je bližnjemu delal krivico, ga je pahnili v stran in rekel: Kdo te je postavil za poglavarja in sodnika nad nami? Ali me hočeš ubiti, kakor si včeraj ubil Egipčana? — Mojzes je na te besede pobegnil in se naselil v madianski deželi; tam je dobil dva sina.

Ko je minilo štirideset let, se mu je v puščavi ob Sinajski gori v plamenu gorečega grma prikazal angel. Ko je Mojzes to videl, se je prikazni zacudil. Bližal se je, da bi pogledal, a zaslišal se je glas Gospodov: "Jaz sem Bog tvojih očetov Bog Abrahamov in Bog Izakov in Bog Jakobov". — Mojzes se je pretrašil in si ni upal pogledati. Gospod mu je pa rekel: "Sezuj čevlje s svojih nog; zakaj kraj, kjer стојиш, je sveta zemlja. Dobro sem videl stisko tvojega ljudstva v Egiptu in slišal njih zdihovanje, in sem prišel, da jih rešim. Zdaj pojdi, pošljem te v Egipt."

Tega Mojzesa, ki so ga zavrgli z besedo: Kdo te je postavil za poglavarja in sodnika — tega je Bog v varstvu angela, ki se mu je v grmu prikazal, poslal za poglavarja in za rešitelja. Ta jih je izpeljal iz Egipta in delal čudeže in znamenja v egiptovski deželi, v Rdečem morju in v puščavi štirideset let. To je tisti Mojzes, ki je rekel Izraelovim sinovom: Preroka vam bo Bog obudil izmed vaših bratov, kakor mene; njega poslušajte! — To je tisti, ki je bil pri množici v puščavi z angelom, ki mu je govoril na Sinajski gori, in z našimi očeti. Ta je prejel besede življenja, da jih dá nam. Naši očetje pa mu niso hoteli biti poslušni, ampak so ga od sebe pahnili in se v srcu obrnili k Egiptu. Rekli so Aronu: Naredi nam bogove, ki naj hodijo pred nami! Zakaj ne vemo, kaj se je prigodilo temu Mojzesu, ki nas je izpeljal iz egiptovske dežele. — In naredili so v tistih dneh tele, prinesli maliku daritev in se veselili izdelka svojih rok. Bog pa se je obrnil in prepustil, da so služili zvezdam, kakor je pisano v knjigi prerokov:

ŠTEFAN OBTOŽUJE ROJAKE

Tu je Mojzes doživel nekaj nepričakovanega. Mislil je bil, da nihče ne ve za njegov uboj prejnjega dne. Zdaj se je pokazalo, da ve za stvar vsaj en Mojzesov rojak, seveda je se drugim povedal in tudi egiptovske oblasti bi zvedele. Mojzes bi arretirali in . . . Možu, ki je bil od Boga določen za tako velike reči, že od vsega začetka ugovarjajo lastni rojaki in ga pehajo od sebe. Vse skozi ima Štefan v mislih, kako so pozneje ravnali z Jezusom. . .

Mojzes takrat še ni nič vedel, kakšne nameне ima Bog z njim. Le začutil je, da se mora umakniti Judom in Egiptom. Zatekel se je v madiansko deželo, ki je bila na vzhodu, deloma na sinajskem polotoku. Tam se je udomačil in se zaposlil kot pastir. Štefan v svojem govoru omenja le glavne poteze iz Mojzesovega življenja in početja. Veliko več pove o njem prva Mojzesova knjiga sv. pisma stare zaveze. Štefan v svojem govoru kar preskoči 40 let, ker za Mojzesov poklic niso bila važna. Ponovna omemba 40 let nam po kaže, da je bil Mojzes takrat že v visoki moški dobi življenja.

Dogodek ob grmu, ki je gorel in ni zgorel, je seveda ssilno pomemben za Mojzesovo nadaljnje življenje in delovanje. Štefan samo na kratko podudi, kakšno nalogo je dobil Mojzes od Boga — zopet izpušča dolgo vrsto podrobnosti. Rajši podčrta spet dejstvo: rojaki so se upirali Mojzesu prav tako, kot pozneje Jezusu. . .

V naslednjih Štefanovih besedah najdemo Mojzesa že v puščavi, ko vodi svoj narod iz Egipta, kar brž smo pri Aronu — kaj vse je Štefan izpustil iz svojega govora! Lahko je izpustil, saj so njegovi poslušalci vse izpuščeno vedeli na pamet — mi si pa moramo zgodbo dopolniti z branjem prve Mojzesove knjige. — Na gori Sinaj je Mojzes govoril z Bogom samim, poznejši judovski razlagalci so menili, da je pogovor posredoval angel. To misli tu navaja tudi Štefan. Gre za deset božjih

"Ste mi mar prinašali klavne in nekrvave daritve
tistih štirideset let v puščavi, hiša Izraelova?
Nosili ste Molohov šotor in zvezdo vašega boga
Remfama, podobe, ki ste jih naredili, da bi jih
molili.
Onkraj Babilona vas bom prestavil."

Naši očetje v puščavi so imeli šotor pričevanja kakor je zapovedal ta, ki je Mojzesu rekel, naj ga napravi po podobi, ki jo je videl. Tega so naši očetje prevzeli in prinesli pod Jozvetom, ko so si podvrgli deželo pogonov, ki jih je Bog izgnal iz pred obličja naših očetov; (tako) do dni Davidovih. Ta je pred Bogom našel milost in je prosil, da bi mogel napraviti bivališče Jakobovemu Bogu. Toda hišo mu je sezidal Salomon. Najvišji pa ne prebiva v tem, kar napravijo roke, kakor pravi prerok:

"Nebesa so mi prestol in zemlja podnožje mojih nog. Kakšno hišo mi boste sezidali, pravi Gospod, ali kje je mesto za moj počitek? Ali ni vsega tega naredila moja roka?"

Trdovratni in neobrezani na srcih in uesih, vi se vedno upirate Svetemu Duhu; kakor vaši očetje, tako tudi vi! Katerega izmed prerokov vaši očetje niso preganjali? Celó morili so tiste, ki so napovedovali prihod Pravičnega; in tega ste zdaj izdali in umorili, vi, ki ste po uredbi angelov prejeli postavo in se je niste držali.

ŠTEFANOVA MUČENIŠKA SMRT

Ko so to slišali, so se v svojih srcih togotili in z zombi škripali zoper njega. On pa je, poln Svetega Duha, uprl pogled v nebo, videl božje veličastvo in Jezusa, stojecega na božji desnici. In je rekel: "Glejte, vidim nebesa odprta in Sina človekovega stojecega na božji desnici!"

Tedaj so z močnim glasom zavpili, si zatisnili ušesa in vsi hkrati nanj planili. In vrgli so ga iz mesta in ga kamnali. Priče so pa odložile svoja oblačila k nogam mladeniča, ki se je imenoval Savel. In ko so ga kamnali, je Štefan molil: "Gospod Jezus, sprejmi mojo dušo!"

Pokleknil je in z močnim glasom zaklical: "Gospod, ne prištevaj jim tega greha!" — In ko je to rekел, je zaspal. — Savel pa je odobraval njegov umor.

Misli, August, 1971

zapovedi — dekalog — ki jih je Mojzes prejel na gori Sinaj. Namesto pokorščine Bogu preko Mojzeseta, so Izraelci v puščavi znova zahrepeli po Egiptu in celo — po njegovih bogovih. Zgodba o zlatem teletu je mimogrede omenjena, znana je pa še danes vsakomur, kdor je le kdaj hodil k verouku, pa tudi brez tega jo je moral vsakdo pogosto slišati — saj je silno simbolična in je zašla že davno v vsakdanji pregovor.

Zavoljo take trdovratnosti se je Bog "obrnil od njih" — cela vrsta prerokov je pozneje o tem govorila. Štefan navaja besede preroka Amona. Vendar vsi Izraelci niso tako odpadali in odpadli od Boga, večina se je le držala Mojzesovih postav in so svojega Boga prav častili — ali se vsaj vračali od trenutnih zmot nazaj k njemu. Tudi to seveda Štefan priznava. Mojzes jim je uredil bogoslužje, kot mu je sam Bog očitno nakazal. Z vsem tem pripovedovanjem se Štefan brani pred očitkom, da on in njegovi nasprotujejo Mojzesu in ga več ne upoštevajo. O, nasprotno je res: zelo ga upoštevajo, toda Mojzes jim je predpodoba Kristusova. . .

Drugi očitek Štefanovih sovražnikov je bil, da Kristusovi verniki ne spoštujejo templja v Jeruzalemu, kot ga mora vsak pošten Izraelec sposhtovati. Štefan v nadalnjem zavrača tudi ta očitek.

V puščavi so imeli Izraelci le sveti šotor in v njem stvari, ki so pričale o zavezi med izvoljenim narodom in Bogom. Prinesli so ga s seboj v obljudljeno deželo in tako je ostalo dolgo. Šele kralj Salomon je zgradil tempelj, pa je Bog sam po prerokih napovedoval, da tempelj ni večen, da ga bo celo uničil, če Izraelci ne bodo zvesti svoji zavezi z Bogom. Čas templja je minil, prišla je nova zaveza s Kristusom.

S KAMENJEM SO GA POBILI

V zadnjih besedah Štefanovega govora je naprjen hud in neprikrit očitek na račun poslušalcev. Poprej so oni njega tožili, zdaj toži on nje. Ne toži jih pred človeškim sodiščem, kot so oni njega, toži jih pred samim Bogom: Upirate se vedno Svetemu Duhu! Za svojo obtožbo uporablja misli in besede prerokov stare zaveze — ne morejo mu dokazati, da ne govori prav.

Zato taka jeza in razburjenje med poslušalci. Ni bilo časa, da bi sodni zbor, pred katerega so bili Štefana privedli, izrekel sodbo. Še manj so iskali dovoljenja za smrtno kazen pri rimskih okupatorjih — kar na svojo roko so ga s kamni potolkl. . .

....

VISOŠKA KRONIKA

Zgodovinska povest. Dr. Ivan Tavčar

Risbe napravil Tone Kralj

XII.

NA DAN SV. TIBURCIJA mučenika se je imela ob desetih zjutraj začeti sodba. Z Jurijem sva na vse jutro odjezdila v mesto. Upala sva, da bova sama in da nama ne bo treba povešati oči, ko je vendar od Žirov do Loke vsa dolina vedela in govorila o naši sramoti. A močno sva bila ogoljufana: hodilo je po poti skoraj toliko množic, kakor tedaj, ko hodi ljudstvo na božja pota. Hribovec in dolincev — vseh je bilo polno in nekateri so bili še tako brez vsake pameti, da so vlačili otroke s sabo. Vse je hitelo v mesto in skoraj več jih je bilo, kot tisti dan, ko so ob glavo dejali tistega iz polka Ferrari, ki je umoril in oropal kmata iz Zminca. Puščali so naju v mire in to še celo tisti, ki so bili prepričani, da je Agata čaravnica, ker je lansko leto tu in tam padala toča v pogorju in po dolini.

Tudi Ana Renata iz Scheffertna se je odpravljala, ker je hlapec pred dvorcem vodil dva osedlana konja. Zavila sva jo nazaj okrog griča in čakala, da je Ana Renata odjezdila s svojim hlapčetom. Ljudstvo sva nalašč spuščala naprej, da je naju prihitevalo, tako dva sva bila pri zadnjih, ko sva pri Poljanskih vratih jahala v mesto.

Pri Wohlgemuetu sva spravila konjiča pod streho, pa ni bilo skoraj nikogar doma, ker je bilo že vse na sodišču. Tudi Loka je bila prazna. Vse je drlo na prostor, kjer je Janez Frančišek ukazal očitno in vsakemu pristopno razpravo.

Na pašniku, ki leži pod spodnjim obzidjem ter se vleče od Poljanske do Selške Sore, so na škofovje povelje ogradili ta prostor in tam naj bi se razpravljalo pred vsem svetom, da bi pozneje nihče ne mogel govoriti, da se je hotelo kaj prikriti. Na tem pašniku je imel samo kovač Langerholz svojo lopo, drugega poslopja ni bilo na vsem

obširnem svetu. Nekako v sredi je bilo pripravljeno na štiri ogle ograjeno sodišče; tam je bila miza za sodnike in pa vzvišen oder, ki se je lahko videl od vseh štirih strani. Tu je imela sedeti Agata — škof sam je bil tako zaukazal.

Ob devetih se je že trla množica po tratinah okrog sodišča in z veliko radovednostjo je pričakovala dogodkov. Pa ne samo na trikotni ravnini med Selščico in Poljanščico, ljudstvo se je gnetlo tudi na oni strani obeh vodá; posebno ne desenem bregu Poljanščice, na gospoda Alfaterna travniku, je stal gledalec pri gledalcu. Oskrbnik iz Puštal se je trudil, da bi odgnal ljudi, ker otava še ni bila pokošena, da bi mu ne pohodili obilne in dobre krme. Ali trudil se je brez vsakega uspeha, ker ob devetih je stala na njegovi otavi že glava pri glavi.

Ob poldesetih je prišel Mihól ter naju vlekel na kraj, kjer so imele čakati priče. Bil je to prostor za ograjo; na dolgo leseno klop je posadil mene in Jurija, potem je zopet odšel. Pred nama je vrelo občinstvo, prav kakor velika reka v preozki strugi. Takoj pri plotu se je bilo nabralo kakih petdeset loških žensk, starih in mladih, pa vendar več starih. Prvo besedo sta imeli Urša Prekova, žena mestnega peka, in Maruša Štinglova, žena mestnega mesarja. Pozneje so mi pripovedovali, da mati Urša ni mogla videti matere Maruše; pek je prodajal po eni strani ulice, mesar pa po drugi, zatorej sta imeli prilike dovolj, da sta se skoraj vsak dan sprekli, in to za najmanjšo malenkost. Kadar sta se ti dve prepirali, je letala Loka skupaj, ker sta si bili kos ena drugi, da so poslušalci zmerom dosegli svoje veselje. Za danes pa sta bili sklenili veliko prijateljstvo in še lepo čredo drugih znank sta privlekli s sabo, tako da je ta družba zasedla skoraj vso ograjo. Vmes je bila tudi Ana Renata z bičem. Dobro mi je delo, ko sem, sedeč na klopi, dobival občutek, da to ženstvo nikakor ni proti Agati, nasprotno, da je kar očitno držalo z njo.

"Ali ste že slišale kdaj", je vpila Urša Prekova, "da je golobica kanjo raztrgal?"

"Taka žival — coprnica!" je kričala Maruša. "Hudič naj vzame te moške, ki bodo sodili o nji. Čemu ne kličejo nas v take sodbe? Kaj in še enkrat kaj!"

Tedaj je bil star kmetič iz Inharjev, z dolgo sukunjo in širokim pasom okrog trebuha, tako nepreviden, da je počasi zategnil: "Tako govorite, ker se menda same bojite, da bi prišle na nje no mesto."

Ne morem popisati, kak šum je nastal. Kar v trenutku so Inharcu zbole klobuk s sive glave in ga obkladale z najgršimi besedami in dobro založene svoje kašče. Ana Renata pa je Prekovi molila svoj bič in vpila:

"Vsekaj ga po tumpasti glavi, da bo pomnil!"

Morda bi bil do krvi tepen mož in Inharjev, da ni v istem hipu počil med množico klic: "Jo že peljejo!"

Naenkrat je obmolknilo vse in oči so se obrnile na klanec pod Poljanskimi vrati. Po tem klancu je vozil voziček, na katerem je sedela naša Agata. Konjiča je vodil Mihol. Na vsaki strani vozička sta stopala dva grajska hlapca in dolge sulice sta molila v zrak, da je bilo grdo gledati.

Sredi ograje tik odra je obstal voziček. Ni sem si upal pogledati tja, da bi ne videl njene revščine, a tudi vstati si nisem upal, ker sem se sramoval, če bi množica vedela, da sem gospodar visoških kmetij, kjer smo današnjo obtoženko imeli za svojo.

Zapišem, da se je brat Jurij vedel vse drugače. Komaj je voziček obstal, že je stal Jurij pri Agati. Zaklical je, da se je slišalo naokrog: "Agata, nič se ne boj!" V obe svoji roki je vzel njen drobno roko ter jo pritiskal k svojemu licu in prav nič se ni sramoval. Ubogemu dekletu je zala kri bledi obraz, z drugo ga je dvakrat ali trikrat pogladila po kodrasti glavi.

Z voza brez tuje pomoči ni mogla stopiti. Jurij jo je prijel z eno roko ter jo vzel v svoje naročje, z drugo pa je držal težko verigo ob njeni nogi. Nato jo je odnesel lastnorocno na oder ter jo ondi posadil na klop, pripravljeno zanjo. Pri tem so verige močno rožljale, da je ljudstvo imelo silno usmiljenje. V trenutku je brisalo obilo rok oči, loške žene pred ograjo so glasno zajokale. — "V Boga zaupaj, Agata!" je dejal Jurij, zapustivši oder.

Agata je obsedela na svojem izpostavljeni zbrani množici. Ni na levo ni na desno si v svoji sramoti ni upala pogledati. Sedela je, kakor bi živiljenja ne bilo v njej.

Sedaj sem jo prvič pogledal. Usmiljeni Bog! Bila je, kakor da si vtaknil leskovo šibico v žensko obleko, obraz je bil kakor iz voska, upadli njeni lici kakor dva udrta grobova. Da ni bilo ljudi, bi se bil zjokal, in prav čutil sem, kako so se mi nabirale kaplje po laseh. Enkrat je le dvignila obraz in je gledala na planine, katere je imela ravno pred seboj in na katerih se je sneg belil pod sončnimi žarki. Bolje bi bilo, da je tičala vrh snežnika, kjer bi bila varna pred ostrostjo loških sodnikov,

ki so ji zagrenili tujo domovino. Potem je povesila pogled in ga neprestano upirala pred se v desko, prav kakor bi se čudila nad težko verigo, ki je ležala na tej deski ter vezala opešani njeni nogi.

Bilo je zopet nakaj novega. Neznan človek je pripeljal po klancu od Poljanskih vrat lesen samotežnik. Koder je peljal mimo, je množica od groze zatrepetala in se umikala, da se je takoj napravil prostor, kjer bi lahko vozila dvouprežena konja. Ta človek, močan in posebno debelih rok, je torej vlekel samotežnik, katerega je bil obložil s posebnim svojim blagom. Govoril ni nič, samo smejal se je in škilastno je gledal po ljudeh, katerih ni imel rad, kakor ga oni niso imeli radi. Niso se posebno ozirali po njem, ali v hipu so vedeli vsi, da je to rabelj, ali, kakor so ga pri nas imenovali, frajman iz Ljubljane.

Za njega je bila pripravljena posebna miza in sicer v oddaljenem kotu za ograjo. Proti temu prostoru je ta nečedni človek vlekel svoj tovor in težko je moral vleči, ker si je tu in tam z rdečim rokavom obriral potni obraz. Takoj ko je obstal — tudi tu je množica odskočila ter mu napravila obilo prostora — je izvlekel iz svojega samotežnika veliko kakor kri rdečo rjuho ter pogrnil z njo svojo mizo. Takoj nato je z nekako ošabnoostjo in samozavestjo vzel iz vozička meč, ki je bil gol, kakor je gol meč v rokah sv. Mihaela in ki se je ravnotako žaril, kakor se žari mečtega arhangela; vzel ga je v svoje naročje, kakor vzame mati v naročje svojega dojenčka, značilno premeril množico ter izpregovoril z zoprnim glasom:

"Ta je že večkrat imel svojo južino in vselej je ostala prazna skleda za njim! Ta moj otroče sne vse, kar se mu dá". Hripavo se je smejal, ko je položil na mizo goli meč, da se je kakor velika ledena sveča svetil sredi krvavordečega prta.

Po množici se je vzdignil šum. Oglešale so se kletvine, psovke, in mlad človek je že pobiral kamjenje, da bi ga metal proti mizi.

"Kamenja pa ne, fantič!" se je oglasil Mihol. "Kogar staknem, bo legel v klado, da se mu napravijo žulji odzadaj in mreže v želodcu". Pogle davši proti frajmanu je še dostavil: "Je res svinja, ali vendor ima svoje pravice!"

Ljudstvo se je pomirilo. Rabelj se pa čisto nič ni zmenil za nemir in hrup. Lahkodušno, kakor bi ta nemir in hrup ne veljal njemu, je skladal s svoje cize orodje za orodjem, s katerim je trpinčil svoje jetnike in jetnice, dokler ni bila miza naložena z različnim železjem, ki se je neprijetno lesketalo eno bolj od drugega.

Gledalci so koprneli, ženske so se tresle od groze — le ona je še vedno sedela na svojem odru in prav nič se ni zgenilo na nji, prav kakor da bi ji ne bilo znano, kak posel opravlja ostudni človek pri rdeči mizi. —

Pri sv. Jakobu je bila deseta ura. Tedaj so pristopili k svoji mizi gospodje sodniki, njim na čelu grajski glavar, gospod Mändl. Pod sabo je imel pet asesorjev in ti so bili: grajski pisar, mestni sodnik, grajski žitničar, zlatar Frueberger in še nekdo, na katerega se več ne spominjam. Tudi iz Ljubljane so bili poslali sodnika; njegovo ime pa mi je tudi odpadlo, zatorej ga danes več napisati ne vem. Bil je človek tenke podobe in v črni obleke. Ves čas se je mešal v razpravo in bil je skoraj še bolj siten nego stari Frueberger, kateremu naj Bog odpusti hudobije tega dne!

Grajski glavar je najprej naznanil, da se ima po milosti poglavarja vseh sodnijskih pravie, to je po milosti gospoda Janeza Frančiška, voditi javna razprava, tako da bo vsak deležen sodbe in da presodi, ali se je vse izvršilo po pravici in kakor je prav. Zbrana množica se je opominjala, da bodi vredna velike te dobrote in da naj ne moreti z nemirom ali še celo z razsajanjem očitne razprave, ki je v tem mestu prva, odkar je bilo sezidano.

Gospod Mändl se je držal jako kislo, ker mu ta javna razprava nikakor ni bila všeč, ter je onemu iz Ljubljane glasno pripovedoval, kar sem dobro čul s svoje klopi, da ni modro klicati kmetiško in nevedno ljudstvo, da bodi navzoče, ko sodijo izučeni in poklicani sodniki. Ali vdati se je moral, ker mu proti škofu in vladarju ni bilo pomoći.

Grajski glavar je razposlal svojo mestno gvardijo med ljudstvo, da bi ne delalo nereda in nemira. Ali ljudstvo je v naših dneh, kar se spodobi in kar je pametno, bilo pokorno in vdano svoji gosposki. Zatorej tudi tisto dopoldne ni bilo prilike, da bi bila mestna ali grajska gvardija kazala svojo moč. Le Urša Prekova in Maruša Stinglova se nista mogli krotiti in tudi med razpravo sta se oglašali ter govorili Agati na korist. Baron Flekte se je razkačil in je že hotel dati mater Marušo tirati v zapor; preprosil pa ga je prošt Urh, trdeč, da bi gospodu škofu komej bilo všeč, če bi se danes v njegovem imenu zapirale poštene žene loških meščanov. — Gospod prošt je bil namreč tudi prišel k sodbi, pa se je ni udeleževal. Vzlic temu je sedel pri sodnijski mizi in govorilo se je, da je gospodu Janezu Frančišku vse povedal in razložil, kar se je bilo zgodilo in kar se je bilo govorilo.

Baron Mändl je začel premetavati neke papirje in spise, nato pa je povedal, da se pričenja razprava proti obtoženki, da je ta rojena v Eyrishounu

v tem in tem letu in da je bila krščena na ime Agate in Eme.

“Ema —” je nergal tisti sodnik iz Ljubljane. “Ema — to ni brez pomena! Obrnimo prvi dve črki, pa imamo ‘mea’ — moja! To se pravi: že pri rojstvu je hudič nanjo mislil in že takrat je bila njegova.”

In gospod Frueberger je pristavil: “Gotovo, to je zelo pomenljivo. Ta ‘mea’ že skoraj vse dokaze.”

Takrat se je obrnila mati Maruša proti materi Urši ter jo vprašala: “Kaj se ta črna dlaka ljubljanska vmes tlači? In pa šele naš Frueberger! Ali si že videla dva taka zabita človeka? Mej je dosti na svetu, pa vendar ničesar ne dokazujejo.” — Tedaj je bilo, ko je baron Flekte hotel zapreti mater Marušo in ko gospod prošt Urh tega ni pripustil.

Potem so Agato spraševali: Kje je prvič videła hudiča? Kje je naredila prvo točo? Kdaj je bila na cerkniški Slivnici in kdaj na hrvaškem Kleku? Je-li prasička, ki ga je jahala, vzela gospodarju ali ga ji je pripeljal satan od kod drugod? Ali je Marksu Wulfingu potisnila v meso iglo, kremen in žebelj, da mu je začela noga otekati in da je po krivici moral trpeti bolečine?

In tako so jo spraševali po mnogem, kar je bilo eno hudobnejše od drugega. Agata se ni premaknila na svojem sedežu. Njen obraz je ostal miren in bil je tako ljubezniv in mil, da se ga zbrana množica ni mogla nagledati. Prav nič ni povešila obličja, ali tudi obraza ni dvignila od zemlje. Kar brez prenehanja je ponavljala: Ni res! Ni res!

“To je trdovratna grešnica”, se je razjezikl Frueberger. “Je pač z Visokega, tam imajo trdovratne buče.”

“Imamo že pripomočke”, se je zasmajal črni sodnik ljubljanski. “Boste že videli, gospod pl. Frueberger, kako ji bo tekel jeziček in da nam bo še več povedala, kakor bomo zahtevali”. — Ta zoprna oseba se je smejava, da se je čulo, kakor bi se oglašal vran s smrekovega vrha.

Ali Frueberger še ni dal miru in je vprašal obtoženko:

“Ali je bilo kaj nasledkov, ko sta se ljubila s peklenškim bratcem, he?”

“Da ni res!” je vzkliknila in rdeča je postala, da se je smilila vsem, in posebno stari Neži Bergantovi, ki je zarohnela: “Ti svinjski prašič ti!”

Ljudstvo se je zasmajalo, smejal se je tudi baron Flekte s svojimi asesorji, ker so privoščili grdo besedo staremu grešniku, ki ni mogel držati jezika. (Bo še.)

KOTIČEK NAŠIH MALIH

Moj prijatelj

Moj prijatelj je bil David Tobin. Dokler je živel v naši ulici, sva se igrala skupaj. Pred tremi meseci je vsa njegova družina odpotovala v Kangaroo Valley ali v dolino kengurjev. Sedaj sem ostal sam. Tudi mama in sestrički Miriam in Juditka so nas zapustile, pa samo začasno. Odšle so v Slovenijo na počitnice. Sedaj se moram igrati sam in komaj čakam, da pridejo nazaj domov. — **Bogdan Bavčar**, Fairfield, NSW.

Bili smo na koncertu

Prejšnjo nedeljo smo šli na koncert v Sydney Town Hall. Koncert je priredila Radio postaja ABC. Bilo je brezplačno, zato smo šli tudi mi. Na programu so bile najprej orgle s štirimi točkami. Nato je bila harfa s petjem. Pel je baritonist iz opere. Tudi harfistka je bila iz opere. Zadnja točka je bil klavir s tremi točkami. Meni so najbolj ugajale orgle — **Rajko Matelič**, Merrylands, NSW.

Njegov prvi bolnik

Jože Pogačnik je študiral medicino. Ko je končal šole, je najprej zdravil ljudi v bolnišnici. Končno je odprl svojo ordinacijo in čakal prvega pacienta. Tisto jutro, ko je prvič sedel v svojem uradu, je ugibal, kdo bo prvi prišel. Ali bo gospod ali delavec? Pa kdor koli pride, si je mislil Jože, ne sme vedeti, da je prvi, ker bolniki nimajo dosti zaupanja v novopečenega zdravnika.

Ko je tako premišljeval, je nekdo potrkal na vrata. Jože je zaklical: Naprej! Potem je hitro segel po telefonu in začel vrteći številke. Mož, ki je vstopil, je bil v delavski obleki s torbo v roki. Brž je hotel nekaj reči zdravniku, ali ta mu je pokazal, naj sede in malo počaka, ko mora on klicati v bolnišnico.

“Kako je bolnik, ki sem ga včeraj operiral? Dobro? To me veseli. In kako gre oni gospe, ali je dobro spala?”

Delavec mu je spet hotel nekaj povedati: “Gospod zdravnik . . .”

Jože ga je ustavil: “Samo še trenutek, prosim. Moram še sestri nekaj naročiti.”

In je še naprej govoril v slušalko. Ko jo je končno odložil, se je prijazno nasmehnil delavcu in vprašal:

“No, kaj je pa z vami narobe?”

“Z mano narobe?” se je začudil delavec. “Prav nič narobe. Prišel sem, da vam vključim telefon.”

— **Sonja Ašenberger**, Slomškova šola Melbourne.

Prizor iz dvodejanke "Materinska ljubezen"
Slomškova šola, Kew, Vic.

NOVA POVEST: HUDA PRAVDA

(Slov. Kult. Akcije 77. knjiga)

Povest je napisal Lojze Ilij a, ki je nam najbrž najbolj znan po svoji povesti GOSPOD ŠIMEN. Dobili smo jo pred leti med mohorskimi iz Celovca. Pisatelj živi v Venezuela. O povesti HUDA PRAVDA, ki jo imamo pred seboj, berimo, kaj piše predsednik SL. KULT. AKCIJE — dr. Tine Debeljak. — Ur.

PRVI SE JE LOTIL širšega pripovednega teksta iz domobranskega življenja L o j z e I l i j a. Lotil se ga je kot pravnik, politični publicist, propagandist in pisatelj. Vsa njegova življenska preteklost ga je vodila v to, da je povest napisal takšno, kot je pred nami. Stvarno hoče najprej pokazati osnove in problematiko domobranstva sploh, njegove ideoološke temelje in cilje, v katere raste; izpovedovalec tega je (v povesti) pater Anzelm. Je to boj krščanstva proti brezbožnemu komunizmu.

Nato povest razčisti razmerje med proti-revolucionarji: med domobranci samimi, ilegalci in četniki, kar razлага (mož z imenom) Ljuba duša. Največja pravda se vodi med domobranci in terenci ter njihovo mrežo in metodami. V tem je glavna vsebina tega življenja na postojanki. Le enkrat pride v povesti do odkritega sopada med domobranci in partizani in to je gotovo najbolj sugestivno opisan prizor.

Najhujšo pravdo pa je pomenilo gotovo razmerje domobrancov do Nemcev, ki so po svoje podpirali obe strani bratomora iz svojih namenov. Kot pravnik razčlenjuje Ilij svetovni komunizem in njega slovenski odraz, ki je v zvezi s komunisti v okupatorskih vrstah. Na vse strani je zapredal domobranski idealno čisti protikomunistični boj z radi krive perspektive mednarodne politike zaveznikov, za katere so domobranci mislili, da delajo zanje s svojo borbo proti sovjetcizaciji terena, kajti očiten je zavezniški interes, da Slovenija ne pade pod sovjetski vpliv. Najhujši očitek pa je bil ta, ki ga je terenka izrekla: "Vam ni za narodno osvobожenje kot nam; vi ste za okupatorja".

Vse to hoče Ilij pobijati, dokazuje nasprotno, opravičuje tako borbo, ki s premočrtnim bojem proti komunizmu v vseh oblikah v mejah Slovenije, ne na mednarodnih bojiščih, pride do nasprotja z

vsemi tokovi v svetu, domobranci nazadnje ostanejo osamljeni, zapuščeni od vseh; vojaško nepremagani so bili poraženi po spletkah domačih in tujih politikov. Ta mreža, spletena od vseh strani proti življensko zdravemu odporu naroda, kot ga predstavlja domobranstvo, je svojevrstna HUDA PRAVDA za pisatelja. V začetku se ji približa kot pravnik, kot apologet, da ga v drugi polovici povesti reši pisatelj, ki ga je snov sama zanesla v umetniško oblikovanje močnih kolektivnih prizrov.

V okvirju take zapletene hude pravde se vrste pestri prizori iz življenja na položaju, likvidacije domobranksih propagandistov, spletke terencev, različni njihovi tipi, pobijanje neutralcev, kot je bil iz samostana pobegli p. Benedikt, ciganov in beračev, ki bi lahko kaj izdali. To so mozaiki, ki naj zloženi dajo živo podobo domobranstva, kakor jo je videti s postojanke.

Ilij je napisal s to povestjo prvo o domobrancih in s to svojo Hudo pravdo dokazal kot pravnik in ustvaril kot pisatelj prepriljivo podobo, da nikakor ni resnica tako enostavna, kakor se danes že 25 let uzakonja v domovini in kakor jo je izrazila terenka — da je bil namreč na partizanski strani boj za osvobodenje, na domobransi pa za obrambo okupatorja . . . temveč da je bila problematika domobranstva neizmerno bolj zamotana in tudi neizmerno bližja boju za pravo podobo slovenskega naroda in njegovega resničnega osvobodenja.

Povest ima tudi svojo umetniško ceno. Ne v najmanjši meri je prav svojski Ilijev pripovedni slog, ki je v marsičem privkus naših klasikov Trdine, Erjavca itd. Če je slog antikvaren, pa ni zastrel način koncepcije, ki spominja na sodobni kolportažni roman.

PRIPOMBA: Povest HUDA PRAVDA se dobri pri MISLIH: Cena \$ 3, poština 50 c.

SLOVENSKO DRUŠTVO SYDNEY

VAS VLJUDNO VABI NA ČETRTI

LETNI GALA BAL

"BLUE BIRD LOUNGE": 75 ENMORE ROAD, ENMORE

Sobota 11. septembra 1971 ob 8. zvečer

VSTOPNINA \$ 5 (vključno večerja)

VEČERNA OBLEKA ZAŽELENA

VSTOPNICE LAHKO REZERVIRATE: R. BREŽNIK 39-6378
V. OVIJAČ 70-6185

Pripeljite s seboj prijatelje, kajti lep doživljaj in prijetno presenečenje ostane v trajnem spominu.

KDO JE POSLAL?

Registrirano pismo iz Breakwater, Vic., 4. avg., v pismu gotovina \$ 3, pa brez najmanjše označbe, kdo je poslal, ne zunaj ne znotraj. Naj se oglaši vsaj na ta poziv!

Žal, take pošiljke smo že omenjali parkrat tudi to leto, prosili v listu za pojasnilo, nihče se ni oglasil. Človek bi komaj verjel, da imamo ljudi, ki mislijo, da ima upravnik čudežen nos . . .

Ta je iz Prage: Brežnev, Mao in Dubček trkajo na nebeska vrata. Sveti Peter jih ne more sprejeti, dovoli jim pa, da vsak pove najbolj go-rečo željo. Brežnev želi, da bi močan potres raz-dejal Kino. Mao bi rad videl tako povodenj, da bi odnesla v morje vso Sovjetijo. Dubček se nasmehne in reče svetemu Petru: Če boš tema dvema izpolnil željo, daj meni samo čašico kave.

SLOVENSKO DRUŠTVO SYDNEY

vabi člane in prijatelje
na

DRUŽABNO PRIREDITEV

sobota 21. avgusta ob 8. zvečer

POLJSKA DVORANA, CANLEY VALE
(Vogal Bareena & West Sts.)

Za prigrizek in pijačo preskrbljeno

Dobro voljo bo podžigal JADRAN

Moške prosimo: Pridite v suknjičih in kravatah!

Odbor SDS

SLOVENSKO DRUŠTVO SYDNEY

vabi na proslavo

DNEVA OČETOV

Sobota 4. septembra ob 7. zvečer

MASONIC HALL, GUILDFORD NSW

Nastopi otrok s čestitkami itd.

Da bo več časa za zabavni del,
pridite točno ob napovedani uri

Odbor SDS

OD KOD SO PRIŠLI POLINEZIJCI?

Tomaž MOŽINA

ŠE KOT ŠOLARČEK SEM SLIŠAL o Havajih, o eksotičnem polineziskem ljudstvu in o njihovih čudnih navadah. Prebiral sem rad knjige o Južnih morjih in njihovih otočanah. Že tedaj sem se odločil, da bom enkrat tudi sam potoval tja. To namero sem sedaj v precejšnji meri izpolnil. Plul sem po teh toplih morjih in obiskal Havaje, Fidži, Novo Zelandijo, Guam, Novo Gvinejo in še druga otočja.

Zmerom mi je bila uganka: od kod so prišla ta zanimiva in nadarjena ljudstva? Od kod njihovo idilično, svojevrstno življenje? Kdaj in kako so se naselila po tem širnem Tihem oceanu?

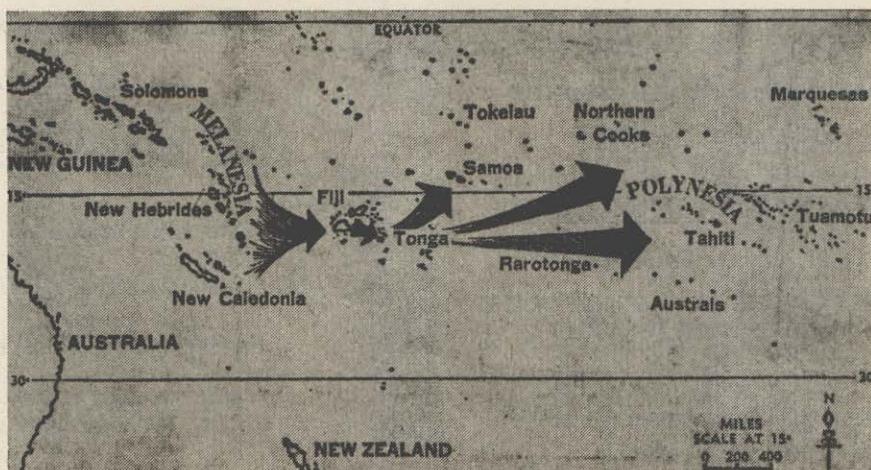
Avstralija sama leži na robu tega velikanskega morja, pa je prav, da poskušamo odgovoriti na ta vprašanja.

Polinezija, ali po naše "Številno otočje", je bilo zadnje področje sveta, ki ga je zapadni človek odkril. — Raziskovalci so opazili, da ti otočani ne spadajo niti med Mongoloide niti med Negroide. Mnogi imajo precej svetloolti in so po potezah zelo podobni nam belcem. — Torej, od kod so se vzelii? So se naselili iz Južne Amerike preko Alaske in Azije, kot je hotel dokazati Thor Heyerdahl s svojo "Kon-Tiki" odpravo? Je ta nazor potrdila "La Balsa", ko je lani priplula na queenslandsko obalo direktno iz Ekvadorja?

Mnogi pisci zagotavljajo, da so se Polinezijci priselili iz Indije, iz Egipta . . . Neki celo, da je njihov izvor iskati med Feničani! Kajpada, Polinezijci bi lahko pripluli, na svojih kanujih in splavih, bodisi iz Peruja, Arabije, Mikronezije ali pa celo Islandije. — Toda v znanstvenih krogih ne vzamejo preveč resno gornje teze in mnenja. — Na avstralski Narodni univerzi v Canberri je večja skupina strokovnjakov — antropologov, ki se poglabljajo v to zadevo.

Arheološki, jezikovni in kulturni podatki zgorovno pričajo, tako pravi razprava v "Polynesia Society Journal", da je bila pradomovina teh ljudstev Malajski polotok. (Baje so tudi avstralski Aborigini prišli od tod pred kaksnimi 15,000 leti). Od tam so polinezijski pradedje prodirali preko Novo Gvineje v Melanezijo. Iz Fidžijev so zapluli okoli 1,000 B.C. v bližnjo Tongo, kjer so sedeli kakšno tisočletje in se za tem razkropili po vsem oceanu: severno preko Marquesas na Havaje, vzhodno v Tahiti in Velikonočne otroke ter južno v Novo Zelandijo.

Svojo značilno polinezisko kulturo so si ta ljudstva ustvarila v tistem tisočletju, ko so "sedela" na Tonga otokih.

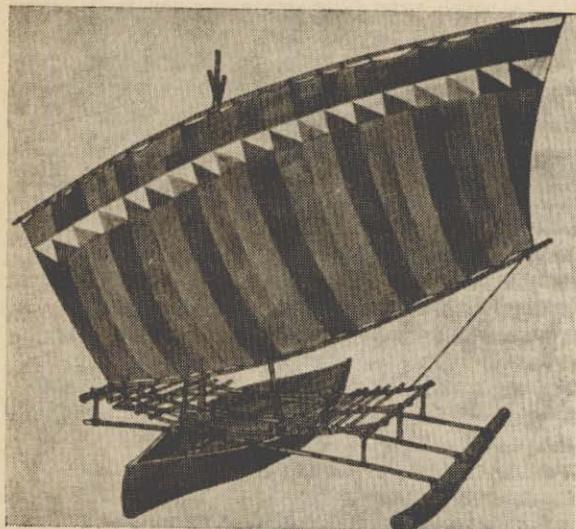

PEVSKI ZBOR "KOROTAN" v Clevelandu je z uspešnim koncertom nedavno slavil dvajsetletnico obstoja. KOROTANOV zbor šteje 66 pevcev in pevk, vodi ga inž. Franček Gorenšek. Ocene koncerta je napisal znani glasbenik dr. Jerko Geržinič, ki je sicer misijonar v Ekvadorju, pa se je mudil tiste dni v Clevelandu. Korotanu je dal odlično priznanje. Na koncertu so zapeli nekaj pesmi iz sporeda, ki ga imajo za nastop v Washingtonu ob blagoslovitvi Slovenske kapele 15. avgusta.

— ★ —

Rajnega Ghandija so vprasali, kaj misli o kulturni Zapada. Odgovoril je:

"Jaz se kar navdušujem zanjo, samo rad bi vedel, kje je je."

Polineziski kanu na jadra

DR. JOŽE JANČAR v Angliji nam je že dober znanec, ponovno je bil omenjen v našem listu. Kot svetovno znan psihiater deluje v bolnišnici v Bristolu. Bolnišnica se imenuje Stock Park Hospital. Za zlati jubilej bolnišnice, ki je bil pred dvema letoma, je neka bristolska ustanova sklenila podeljevanje odlikovanje najbolj zaslужnim znanstvenikom, ki se posvečajo problemom duševne zaostalosti. Dr. Jože Jančar je že v zelo različnih jezikih objavljal in objavlja svoje izsledke v tej znanosti in žel velika priznanja. Letos so tudi prav njega izvolili za podelitev onega odlikovanja. Dobil je zlato medaljo in v gotovini 250 funtov šterlingov. Dr. Jože Jančar je vsekakor eden najbolj odličnih slovenskih predstavnikov v širokem svetu.

TONČKA ROZMAN se je reklo preprostemu dekletu iz Bohinja, ko je med begunci pred komunizmom v okrilju svoje družine stopila na ameriška tla v New Yorku leta 1949. Dve leti pozneje je šla k nunam sv. Jožefa v Pittsburghu, postala je S. Antonija. Želela se je izšolati in dobila dovoljenje. Kmalu je bila učiteljica in učenka, vse do univerze. Letos šele je dosegla cilj — postala je dr. farmacevtike. Vodi veliko lekarno in vzgaja bolniške strežnice, zraven vsega dela je pa — nuna in doktor. Ko radi poročamo o odličnih Slovencih po svetu, le na dan tudi z odličnimi Slovenkami!

Misli, August, 1971

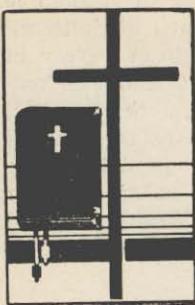
PO ŠPORTNEM SVETU

Na 28. kongresu Mednarodne smučarske zveze, ki je bil 26. marca v Opatiji, so sprejeli sklep, da se smučarski poleti tudi mednarodno priznajo ter bo prvo uradno svetovno prvenstvo v tej panogi prihodnje leto v Planici.

Na 22. mednarodnih motornih cestnih dirkah v Škofji Loki 31. maja, kjer je zmagal v najvišji kategoriji motorjev Italijan Parlotti s 135,345 km na uro. Pri motorjih do 250 cc je zmagal Rečan Bevanda s 131,666 km na uro. Na dirkah sta izgubila življenje dirkač Tone Kralj iz Trzina in Anglež John Burges.

V Celju so bili na republiškem pokalnem atletskem finalu postavljeni trije novi slovenski rekordi. Mariborčanka Baboškova je izboljšala za 5 cm svoj rekord v skoku v višino z znamko 182 cm, v troskoku je Kranjčan D. Pregelj postavil nov višek s 15,11, Urankarjeva pa je nova rekorderka v teku na 800 m z 2:12,2. Izkazal se je tudi Lešek v skoku s palico s 460 cm, Pisič in Kocuvan sta pretekla 100 m v odličnem času 10,4, dva tekmovalca pa sta preskočila višino dveh metrov.

Samo za sekundo v končni 7. etapi kolesarske dirke Adria-Alpe zmagal Puljčan Bilič pred Tirocem Siegfriedom Denkom. Cilj dirke Alpe-Adria je bil na ljubljanskem Gradu in še 800 metrov prej je vodil Denk, ki je imel rumeno majico že od druge etape na Reki, pa jo je izgubil takoreč tik pred ciljem.

Iz Slovenske Duhovniške Pisarne N.S.W.

P. Valerijan Jenko ofm

311 Merrylands Rd., Merryland, N.S.W. 2160

Telefon: 637-7147

Službe božje

Merrylands (sv. Rafael): vsako nedeljo ob 9:30

Croydon Park (sv. Janez): vsako prvo nedeljo v mesecu ob 10:30

Sydney (St. Patrick): vsako drugo nedeljo ob 10:30

Leichhardt (sv. Jožef): vsako tretjo nedeljo ob 10:30

WOLLONGONG: vsako drugo nedeljo v mesecu ob 4.45 (St. Francis Home)

CANBERRA (Braddon): vsako tretjo nedeljo ob 7. zvečer

HAMILTON — N.C.: vsako peto nedeljo ob 6. zvečer. (Sacred Heart cerkev)

DOBRODELNA DRUŽABNA PRIREDITEV

V soboto 31. julija je bila po daljšem presledku v St. Francis Hall, Paddington, zopet slovenska prireditve. Priredili so jo sydneyski Prekmurci v dobrobit gradbenega fonda pri slovenski cerkvi v Merrylandsu. Sami so organizirali predprodajo vstopnic, pripravili in nakupili vse potrebno za kuhinjo, organizirali prostovoljne delavce za pripravo in okrasitev dvorane ter zabavo tudi sami vodili. Igral je glasbeni ensambel "Blue Birds" (Lastovice).

Že predprodaja vstopnic je pokazala, da je za prireditve veliko zanimanje. Zato ni bilo težko napolniti St. Francis dvorano. Številni rojaki pa so vseeno kupili vstopnice, čeprav na prireditve niso mogli priti, da so na ta način podprli gradbeni fond v Merrylandsu.

Za uspeh prireditve imajo zasluge tisti, ki so se vabilu odzvali, predvsem pa prostovoljci pri delu: Mirko in Marička Ritlop ter hčerka Mary, Štefan, Ana in Joško Kolenko, Ančka Škraban, Franc Kodrun, Sandi Gomboc, Mirko Godec, Anton Špiclin, Štefan Hozijan. Naslednji pa so darovali razne stvari za nagradno žrebanje ali licitacijo: Klub Triglav (šunka), Mirko & Marija Godec (šunka), Anton Špiclin (slivovica), Ivanka Lapuh (kuhinjski pribor), Alojz Kučan (bonboni), Anica Konda (potica); torte: Nasta Gomboc, Margit Kodrun, Eda Frank, Ana Šernek. Vsi ti so s svojimi naporji pripomogli, da je prireditve prinesla lep dobiček, ki bo dobra injekcija gradbenemu fondu v Merrylandsu: \$ 474.73. Zato na tem mestu prirediteljem in vsem udeležencem iskren Bog plačaj! — P. Valerijan.

Zrno do zrna ... kamen do kamna ...

Od rojakov, ki žele, da se načrti za našo cerkev v Veselovem čimpreje uresničijo, je prišla pohvale vredna pobuda. Ideja je naslednja: po predgovoru "Zrno do zrna — pogača, kamen do kamna — palača!" naj bi tudi za našo cerkev prispevali opeko, ki bo tvorila cerkvene stene. Opeke bo potrebno okrog 20.000. Rojaki naj bi darovali to opeko, saj je cerkev naša skupna last — zato naj bi vsak prispeval, kolikor more. Tisoč kosov lepe opeke stane \$ 80; kdor ne more prispevati na enkrat, lahko prispeva po obrokih. Lahko pa daste tudi za 500 kosov, ali za 250 kosov, ali za 125. To smo v Merrylandsu že objavili. Naj tudi "MISLI" sporočo to idejo ostalim rojakom v Sydneju, N.S.W. in drugod po Avstraliji. Saj bo gotovo tudi kateri od rojakov, ki ne žive v bližini naše slovenske cerkve, rad prispeval. Saj smo tudi takrat, ko so v Melbourne gradili cerkev, apelirali na ostale slovenske naselbine. Nihče naj ne reče "saj jaz ne bom hodil tja v cerkev ...". Naj raje pokaže, da je član istega naroda in iste katoliške Cerkve. — P. Valerijan.

OPOZORILO

Kot že omenjeno, so vsi darovi za gradbeni fond v Merrylandsu takse prosti. Kdor še ni prejel potrdila za svoje darove v preteklem letu in še ni odposlal takse pole, naj mi telefonsko sporoči, da mu pošljem potrdilo.

P. Valerian

Tel. 637-7147

Misli, August, 1971

(Iz pisma slovenskih škofov)

SAMO TRIJE MESECI NAS LOČIJO od velikih dogodkov v naši domovini. Marija se bo v avgustu, kakor upamo, na poseben način približala našim dušam. Njena kongresa v Zagrebu in v Mariji Bistrici bosta njeni vabilo in naš odziv, njen mimohod in naše srečanje.

V vrtočnimi dobi sprememb in negotovosti je prav, da mati Cerkve in duhovna mati človeštva od blizu pogleda in posluša svoje otroke.

V vseh naporih, s katerimi želimo pomagati splošnemu razvoju, čutimo, da nekaj ne gre in da se nekaj nevarno zapleta. Ni dovolj, če imamo obilje proizvodov in denarja. Ne zadostuje, če na meje postavimo vojsko in povsod razvijemo reklamo; ne morejo vsega ljudje sami storiti, čeprav bi imeli najboljšo voljo, ako jih od vseh strani stiska nezaupanje, negotovost in nevšečnosti. Treba je od nekod dobiti sveto pomoč duha, pravičnosti, zaupanja, bratske bližnine in ljubezni. Treba je v vsaki človeški zavesti zbuditi otroško besedo vere in upanja, v vsakem srcu sled ljubezni in zavzetosti za brate, v vsaki hiši temeljno edinost in sodelovanje, v vsaki družbi znosnost in pravično zakonitost.

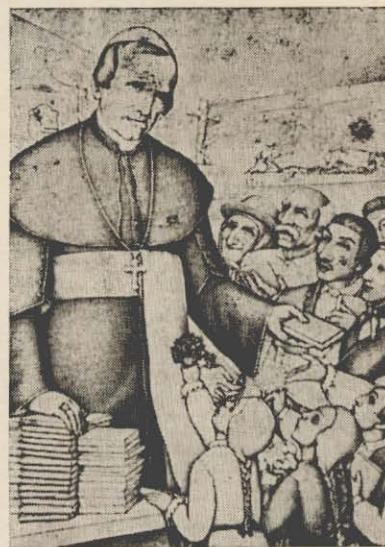
Vedno jasneje nam postaja, da ni bratov brez Očeta, da ni družine brez matere. Zato bo, o tem smo prepričani, prav v našem času velikih dosežkov in še večje negotovosti, bližina predobrega Srca velike matere obnovila doživetje skupnosti in družine.

Ona, kateri njena rojakinja Elizabeta pravi: "Blagor ti, ker si verovala," more prižgati luč vere v stoletju never. Ona, polna milosti in Gospodove prisotnosti, more osamljenim in potrtim v duši pristnosti zaupanje v rešitev in v božje očetovstvo.

Ona, mati učlovečene Besede in Odrešenika sveta, more dati novo rojstvo vsakemu človeku, vsaki družbi in vsemu človeštvu. Prav zato smo kot programatsko geslo naših kongresov sprejeli napis iz našega svetišča na Trškem vrhu pri Krapini: **Marija — začetek boljšega sveta.**

Medtem ko v svojem imenu ter v imenu vseh ljudi z zaupanjem izgovarjam besedo sv. Bernarda: "Pokaži nam, da si mati," slišimo njen zaskrbljen in opominjajoč odgovor: "Pokaži tudi ti, da si božji in moj otrok, da si brat svojih bratov in sestra."

SLOMŠKA NA OLTAR

Kot veste, je škofijski proces za proglašitev blaženim našega svetniškega škoфа Antona Martina Slomška končan. Vsi tozadevni dokumenti in Slomškovi spisi so iz škofijske pisarne v Mariboru šli v Rim na kogregacijo, ki ima na skrbi svetniške procese. Sedaj se ti spisi in dokumenti pregledujejo.

Večkrat čitate med darovi v "MISLIH" tudi darove za Slomškovo beatifikacijo. Ti darovi so namenjeni, da pripomorejo k plačevanju uradnih stroškov v zvezi s Slomškovo zadevo. Vsak od nas želi, da bi čimprej to delo imelo uspeh in bi bil naš Slomšek proglašen uradno za blaženega. Zato je dobro delo, če po možnosti prispevate v ta sklad.

Še bolj važno je, da res iz srca želimo imeti člana svojega naroda, odličnega pobudnika za verski in narodni preporod, med številom svetnikov. Zato se moramo k njemu zatekat v raznih zadevah in težavah ali bolezni in prositi Boga, naj na viden način, da, s čudežem pokaže, da je naš Slomšek pri njem v nebesih med številom izvoljenih.

Če bomo dovolj molili v ta namen, gotovo ni daleč dan, ko bo Slomšek na oltarju. Kar se njega tiče, so njegove čednosti že davno brez dvoma dokazane kot junaške (za svetništvo se namreč zahteva nadpoprečna krepost). Odvisno je le od nas, če res hočemo imeti svetnika. Škoda bi bilo, če bi se ustavili na pol pota ... pojdimo naprej, dokler ni delo srečno končano in Slomšek uradno priznan za blaženega.

P. Valerian
(vice-postulator Slomškove zadeve v Avstraliji)

Australiske Slovenije

NEW SOUTH WALES

Green Valley. — Dragi rojaki širom Avstralije. Predno vam kaj novega napišem, vsem skupaj iskren pozdrav. Če pomislimo, zakaj smo tukaj in kako smo prišli na ta novi kontinent, pri moji slabo učeni buči je odgovor: da še nekaj časa ostanemo pri življenju. Moram vam sporočiti vsem po tej širni zemlji, da tukaj pri nas v NSW nas je lepa skupina Slovencev in smo se po svoje zamislili in tako tudi ustanovili dva kluba za razvedrilo slaboumnih in v korist bistrih. Imena teh klubov to: Št. 1: Kako bomo delili. — Št. 2: Kako jih bomo ovili. Oba pa sta pastirju svojih ovc naročila: blagoslovi nas, odpusti nam, ne mešaj se med nas. Dragi moji rojaki, še enkrat naj naglasim: žalostno je to: tako majhen narod, kakor smo, in vsi na postelji mačeha in pod njeno streho, pa nismo složni. Še enkrat iskren pozdrav in polno uspehov vam želi rojak — **Jože Kostevec.**

Marrickville: — Če se ne motim, je to zapisal evangelist Matevž: Na svetu je samo ena vojska — vojna med Bogom in satanom, vojna med duhom in mesom, vojna med dobrom in zlom. Vsi smo zapleteni v to vojno. Za to borbo moramo uporabljati sulico in meč. Naše orožje je molitev in pokora, naša obramba milost božja. Hudobni svet, mesenost telesa in hudobni duh nas napadajo, toda s križanim Kristusom jih premagamo. Ko je poganski Rim križal sv. Petra, so se norčevali iz njega, češ da je zapeljan Jud, v zmoto potegnjen. Ko so pomorili na tisoče in stotisoče nedolžnih mož in žena in otrok, češ da kršijo javni red in mir, so imeli to za veliko zmago. Na hribu, kjer je umrl prvak apostolov, stoji že dolgo ena največjih bazilik sveta. V areni, kjer so divje zveri trgale prve kristjane na kosce, klečijo množice romarjev iz vseh krajev sveta. Vendar je še vedno Kristusova ustanova preganjana in to marsikje v današnjem svetu. Ne kličejo nadnje divje zveri, ljudje sami jim postajajo podobni in se izmisljajo vedno nove načine preganjanja. Toda kot velja za preteklost, tako za bodočnost, Kristus ponavlja svojo besedo: Ne bojte se, jaz sem svet premagal! — **Peter Bizjan.**

Canberra. — Verjetno mislite, da MISLI berejo samo ljudje. Motite se! Povem vam, da list berjo tudi mački. Berejo vse v njem, zanimivo in nezanimivo. Tako je maček bral o srečanju Bolhe s Smrkлом. Spomnil se je, kako sta brala podobno povest on in njegov sošolec že pred morda 40 leti. Samo takrat je bilo pisano, da sta se srečala blizu Novega mesta in se prav podobno pomnila. Ker sem se Bolhi in Smrklju že takrat dovolj nasmejal, sem to pot bolj na kratko opravil z njima. Tudi nimam nič zoper to, da sem ju zdaj srečal na Krasu. Naš mladi rod pa ne bi z zanimanjem bral (če bi znal brati), ker ne ve, kaj je bolha. Vsaj ne iz skušnje. — Vesel sem bil, ko sem v MISLIH spet našel omenjene koroške Korte. Majhna vasica, niti pol tucata hiš, živi pa tam lepo število izobraženstva, zdaj pa še kipar Gorše. Že pred časom je neki izobraženec v Železni kapli rekel o tem kraju: "Akademske Korte". — Naj pa še to povem, da je prišlo pismo iz Tunjic pri Kamniku in se v njem bere: "Tokrat pričakujemo iz Amerike Mr. Bernarda Lambertja. To je tisti mož, ki je lansko leto v L'Ansiju v Ameriki ozdravel na pripravo škofa Baraga. Je član Baragovega odbora v Ameriki in želi enkrat biti na seji Baragovega odbora v Ljubljani. Tega srečanja se vsi odborniki v Ljubljani veselimo . . ." Toliko za danes, pa še pozdrav! — **Joža Maček.**

Point Piper. — Res si ne morem kaj, da ne bi tem dopisom pristavil svojega piskerčka, čeprav je v stvari verjetno šilce nečimernosti. Je namreč ta mesec nekaj posebnega, rekel bi kar: rekordnega — na teh dveh tranh, ki nosita napis KRIŽEM. Videli in videle boste namreč, da so te dopise poslali sami hlačmani, možakarji, dedci, če ravno hočete. Pa še Metuljev dopis je bil, pa je moral v koš to pot. Ne vem zagotovo, pa skoraj mislim, da je to prvič, odkar MISLI izhajajo. Ampak še malo ne mislim s tem reči, da naj tako ostane. Nikakor ne! Hočem samo vprašati, če so naše ženske nalač za ta mesec — šle "v pustiv" (če še veste, kaj se to pravi.) — **Urednik.**

PORAVNAJTE NAROČNINO!

VICTORIA

Richmond. — Nikoli se še nisem oglasil s kako vrstico, čeprav sem naročnik tega priljubljenega lista že pet let. Štejem si v dolžnost, da se vsaj pred odhodom oglasim. Saj ko bodo te vrstice v uredništvu MISLI, bom jaz z družino že na poti domov. Skupaj z naročnino za to leto pošiljam sliko cerkve v Logu pri Vipavi. Želim, da bi jo dejali v MISLI. To je znamenita cerkev Matere božje, ima devet oltarjev, tri zvonike. Mala dva sta posvečena sv. Petru in Pavlu, veliki pa Materi božji. Ta je bil tudi pozneje pozidan kot ostala dva. Veliki zvon, ki tehta 4500 kg, je še iz starih časov, obe vojni sta mu prizanesli, ostale so pa vse pobrali. Znamenite so tudi orgle v tej cerkvi, od Postojne do Gorice jih ni enakih. Orgel se še posebno spominjam, ker sem dostikrat meh tlačil organistu Vilarju. Cerkev je nastala še v časih turških navalov. Zraven cerkve je stal, tako se še medlo spominjam, spomenik avstrijskega generala Paulsa, ker je tu naklestil Napoleonovo vojsko. Spomenik so pozneje Lahi odstranili. — Toliko o cerkvi v Logu. Obenem s tem dopisom pozdravljam vse rojake širom po Avstraliji, kar bo zanimalo posebno Vipavce. Naj ne pozabijo naše himne, ki pravi: Res da mrzla burja piha in mogočne hraste trese, ma Vipavev iz doline burja ne odnese. Z odličnim spoštovanjem — **Janez Bratina** z družino.

Norlane. — Mogoče bo to koga zanimalo, ali pa celo komu koristilo, če je namreč kdo rojakov v Avstraliji, ki so bili v bojih na severni meji leta 1918/19. Jaz sem star že 80 let, v Avstralijo sem prišel leta 1956. Bil sem že upokojen, pa sem se zanimal za list doma: Iz življenja naših upokojencev. In tam sem bral zakon o borcih na severni meji po prvi svetovni vojni. Bilo je povedano, da lahko dobijo nagrado, če se prijavijo in dokažejo resnico. Zakon je izšel leta 1969 in v 11 členih navaja lepo število ugodnosti za omenjene borce. Večine teh ugodnosti se človek lahko posluži samo v domovini. Ker je pa tudi rečeno, da lahko dobi na leto 600 din "za stroške letnega dopusta", sem se jaz prijavil iz Avstralije. Priznali so mi status borca in sem dobil izplačilo 600 din za leto 1970 in 1971. — Pozdravlja vse rojake — **Joško Bezjak.**

Sale. — Ko pošiljam naročnino, nisem čisto go-
tov, če dolgujem le za letos ali tudi za nazaj. Boste
povedali. Rad bom vse poravnal, ker MISLI se mi
zelo dopadejo. Ko berem na pr. Visoško kroniko,
se počutim kakor doma. Povest sem bral že pred
40 leti pa zdaj mi je spet kakor nova. Blizu tam
sem doma, deset minut hoda. Tudi vse drugo je
lepo v MISLIH. Pesnika Burnika zelo visoko ce-
nim. Pozdrav vsem rojakom — Janez Borataj

QUEENSLAND.

Brisbane. — Po daljšem času se spet oglašam od tukaj. Salomonove otoke sem prepustil drugim. Nedavno je imela PLANINKA svoj 16. občni zbor, ki je razrešil dosedanji društveni odbor po dveletnem njegovem delu. Na tem občnem zboru so bili izvoljeni novi odborniki, med njimi predsednik Albin Tomšič, tajnik Janez Primožič in blagajnik Franc Hrvatin. Za mesec avgust se pripravlja društvena zabava in opažati je dosti navdušenja. Društveno glasilo bo zdaj urejal tajnik Janez. Dobili smo tudi nekaj novih rojakov v naš kraj preko morja. Med njimi sem dobil tri naročnike na list MISLI. Ti so: Ivica Mitič, Anton Živic in Pavel Vavken. Naj bodo pozdravljeni med nami z željo, da bi se dobro počutili na tem kontinentu in med tukajšnjimi rojaki — **Mirko Cuderman.**

WESTERN AUSTRALIA

P e r t h : Iz tega kraja samega nimam kaj poročati. Je pa tako prišlo, da sem šel po 4 letih spet malo pogledat na naš Sever, koder se vsi ljudje menijo samo od milijonov. Ta naš Sever se naprej in naprej modernizira, pa se je komaj pred malo leti prebudil, danes ga je pa sama velika industrializacija. Pogledal sem v Dampier, Doebourne in Port Hedland. Moj vtis je, da bi rekel: Ta rogati naj pocitra vso tisto norijo tam gori, kar ti ljudje počno! Pa zdaj odkrivajo še plin, pamet pa z vsakim dnem bolj zakopavajo in to celo z vodilnimi gospodarstveniki vred. — Lepo pozdravlja Cene Lan.

Če želite kakršno koli

ZAVAROVANJE —

“INSURANCE”

za hiše, trgovine, podjetja, življenje,
"Worker's Compensation, Accident
Insurance, Public Liability" itd.

Obrnite se na nas in pogovorimo se

V SVOJEM JEZIKU

V. FERFOLJA, tel. 660-2444

Dom: 660-4961

Lilyfield, N.S.W. 2040

KOZLOVSKA SODBA V VIŠNJI GORI

Lepa povest iz stare zgodovine

Josip Jurčič 1867

NEKAJ LET JE TEMU, kar sem — meni se zdi v "Novicah" — pravil o višnjegorskem loncu in njegovi usodi. In zameril sem se bil nekemu možu, da je še danes grozovito hud name, dasi mi niti na misel ni prišlo, da bi ga bil razžalil. Hvalil naj bi me možak, da slavim njegovo rodno mesto. Vendar, saj vem, da pride še tisti dan, ko se mu bodo odprle oči, zlasti potem, ko bom še druge starine imenitnega njegovega mesta razkril svetu, kar sem namenjen ravno zdaj.

Mnogo sicer vem o Višnji gori, vem na priliko povedati o nekem slovečem polžu in drugo, ali tega ne bom raznašal. Tudi o tisti glasoviti češnji, ki baje v Višnji gori raste in rodi že dokaj let, pa ne vedo Višjani, ali so češnje črnice ali belice, ker jih otroci vselej zelene pozobljejo — tudi o tej ne bom govoril; temveč za zdaj naj samo pohvalim višnjegorsko sodniško bistroumnost, naj namreč povem, kako je tekla v starem času sloveča pravda zavoljo kozla Lukeža Drenulja in napopašenega vrta Andraša Slamorezca.

Lukež Drenulja višnjegorski meščan, ni sicer pil vsojega mleka — ker v tistem starodavnem času, ko je on živel, je bilo še manj kravjih repov v Višnji gori nego li današnji dan — Lukež Drenulja ni glasoval za nemške kandidate, ker tačas ni bilo treba za nobenega; vendar je imel ta Lukež Drenulja svojo hišo sredi mesta. Res ni bila velika, pa bila je gostoljubna, kajti vežna vrata so noč in dan stala na stežaj odprta in če je kakov pesek tekel mimo in mu je prišlo kaj na um, je stopil v to vežo, zavzdignil nogo in kaj popustil. Tudi ljudje so posebno ob semanjih dnevih počutke svoje hodili opravljati v Drenuljevo vežo.

In naš Lukež, postaren, suh in kljukonos mož, ki je od pomnenja že služil za ponočnega čuvaja se ni kdo ve kaj zmenil za te in take nemestne navade tujih psov in tujih, največ kmetskih ljudi. Nekateri trdijo, da je bil tako bogaboječ in potrpljiv; drugi pa hočejo bolje vedeti in pravijo, da je imel čuvaj Drenulja na sebi nekaj tistega, Bog vedi, morda čisla vrednega ponosa, ki se vsem višnjegorskim meščanom baje od roda do roda deduje in zapušča, da se ne menijo mnogo, kaj in kako delajo "kmetski cepci" okrog njih.

Več nego li gospodar Drenulja se je pa brigal za takove goste njegov kozel Lisec, ki je bil zavoljo tega, ker ni imel boljšega hleva, privezan v veži. Kadar koli se je kak pes oglasil v vežo, je Lisec neumiljeno trgal svoj motvoz in nastavljal roge in se pripravljal na trk. Iz tega je dostikrat prišlo, da se je več psov zbralo okrog njega in brez pretrganja lajalo, da so vsi otroci vreli skupaj in kamenjali ubogega Lisca in ga cokali z blatom.

Kdo pemeten se bo torej čudil, če se je nesrečni kozel Lisec nekega popoldne, ko je Drenulja ravno kradoma v hosti zanj smukal zelenje, iztrgal in meketaje na ves dir po višnjegorskem mestu bežal pred psi in otroki.

Ko se stori hlad, se Liščevi sovragi naveličajo ubogega bradača drvajsati, in Lisec se oddahne ravno tam za kamenjem, kjer se je nekdaj porodil tisti glasoviti polž, katerega so Višjani po božje častili, če se prav sliši in bere. Tam torej kozel Lisec sede, roge pomoli kvišku in z brado majaje prežveka poklajo ter premislja, kam bi šel. Požabi na vse reve in nadloge in obide ga neko sladko čustvo prostosti, ko pod seboj zagleda zeleni vrt mestnega svetovalca Andraša Slamorezca.

Po neutrudnem preiskovanju se mi je dalo zvedeti, kdo in kakov je bil ta Andraš Slamorezec. Da je bil mestni svetovalec, to sem vedel po prej. Stari, po meni najdeni akti pa še pristavljajo, da je človek na kratkih nogah, širok čez trebuh, da je rad jedel slanino in čebulo in — kar je morda še imenitnejše — da je bil strupen sovražnik nočnega čuvaja, Liščevega gospodarja, Lukeža Drenulje. Da ga je pa takisto na smrt sovražil, godilo se je baje tako:

Andraš Slamorezec je imel, dasi že petdeset let star, najlepšo mlado ženo, kar jih je prej in poslej porodilo višnjegorsko mesto. Res je sicer, da mlajši rod starodavnih Višjanov služe zavoljo nravnega in krepostnega življenja, ali iznimki se dobodo povsod. Kleopatra in Didona v Afriki, grška Helena in druge zgodovinske lepotice nam pričajo, koliko utegne lepa ženska napraviti kolobocije in nadloge sebi in drugim ljudem, da utegne prevariti še pobožnega moža itd.

Tako so tudi v Višnji gori v tistem času nekateri šemežni mladi babjekti škilili za Samorezelo. Lukež Drenulja je bil tako nesrečen, da je nekdaj ponoči, ko je klical deseto uro, naletel nekoga omenjene vrste, kako se je ob Slamoržčevem zidu spenjal do okna. To je razsrdilo in razkačilo njegovo moralnost in pravil je o tej neslišani hudojni drugo jutro po vsem mestu.

Andraš Slamorezec ni verjel vsega tega in trdil je, da je Drnulja obiralec, širokoustnež, potepuh in slepar. Pri prvi seji mestnih očetov je nasvetoval, naj se mu vzame ponočno stražarstvo. Vendar tudi Drenulja je imel prijatelje in Slamorežčev nasvet je padel z vsemi zoper tri glasove. Od tiste dobe je bil Drenulja Andrašu trn v peti in gledal in pazil je dan na dan, kako bi ga pogubil.

Toda vrnimo se h kozlu Liscu.

Ta je, kakor smo povedali, poželjivo s kamena ogledoval zeleni vrt mestnega svetovalca. Kaj ko bi prišel do glavnatega zelja, vabljive solate, lepe detelje in druge zelenjave, mislil si je naš Liseč. In ni dolgo preudarjal, temveč s kozjo brado je pokimal, se vzdignil in peketal proti vrtu Andraša Slamorezca. Ali vrt je bil ograjen z lesenim plotom, pet pedi in tri palce visokim. Pomerjal je kozel Liseč na vse načine, kako bi prišel noter, ali ni se dalo.

Vzpne se s sprednjima nogama vrh plota in gleda s pregrešnim veseljem ter veliko poželjivostjo na vrt, obenem premišljuje, kako bi se dal ploti podreti, preskočiti ali kar si bodi.

A kaj se zgodi?

Prav v tem grehotnem stanu ga zagleda gospod Andraš Slamorezec. On je ravno nekoliko kislega mleka posrebal za popoldansko kosilo in nekaj

premišljal, ko zapazi Drenuljevega kozla ob plotu in uvidi njegovo hudobno namembo. Razkačen popade — nevem, če burkle ali štoklo — in dirja na plano s trdnim namenom, da bi hudobnega Drenuljevega kozla potolkel do gotove smrti. Liseč, nedolžni kozel, nič hudega vajen od starejših ljudi, prijazno mekeče in meni: ta mi bo odprl plot in jaz pojdem na vrt.

Slamorezec, ko pride bliže, zamahne — in ob tisti uri bi bil ubogega Lisca potolkel na žive in na mrtve, da ni zdajci sam samecat Lukež Drenulja, ki je Liscu s strahom in skrbjo iskal, priskočil Slamorezca za roko zgrabil in tako govoril: "Stojte, mirutje, priznesite, zlega ne delajte, oj, Slamorezec! Kozel moj nedolžni nič hudega ne misli, nikarte ga ne pobijajte!"

Pač bi bil v tisti minuti Slamorezec potepel Drenuljo, če bi bil močnejši. Tako pa mu je bridko zagrozil in dejal: "Molči, Drenulja, in kozel tvoj hudobni, jaz te bom tožil na veliko pravdo pri mestnem sodišču".

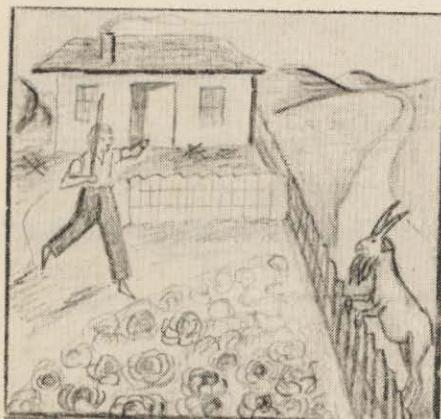
"Ni vam krivice, kar hočete, storite", pravi Drenulja, prime kozla Liscu za brado in ga trikrat pripali z gorjačo.

"Hudobna volja je v svetem pismu prepovedana, kakor hudobno dejanje, pomni to ti in kozel tvoj!" reče Slamorezec.

Tako se je iztekla ta reč. In šest dni in šest noči potem so sedeli zbrani mestni očetje, župan iz Višnje gore, svetovalci, vsi starešine in vsi veljaki. Imeli so sodbo pred seboj, veliko pravdo kozlovsko.

Tožnik je bil Andraš Slamorezec, toženci so bili navzočni: prvič, Lukežev kozel Liseč s svojo brado; drugič, gospodar njegov in advokat, Lukež Drenulja sam. In mnogo premnoga množice Višnjanov je bilo zbrane, modrih možakov in pametnih ženic, ki so prišle poslušat, kako bo tekla imenitna kozlovska pravda.

(Konec prih.)

ZA NASVET ali izpopolnitev

TAKSE — DAVKA

obrnite se na rojaka V. FERFOLJA

Prihranite si denar!

Urad: 660-2444

Dom: 660-4961

TUDI NUDIMO POPOLNO KNJIGOVODSTVO podjetjem, kontraktorjem, trgovcem, restavrantom in drugim
Lilyfield, N.S.W. 2040

PRVA TURISTIČNA

V A Š A AGENCIJA

oskrbuje za vas:

- ★ potovanja z avioni
- ★ potovanja z ladjami
- ★ potovanja v skupinah
- ★ kombinacije potovanja:
odlet z avionom, povratek z ladjo

- ★ oskrbimo potovalne dokumente
- ★ rešujemo vse potovalne probleme
- ★ vse dni smo vam na razpolago
- ★ vsak čas nam lahko telefonirate
v vseh zadevah potovanja, ali pridite osebno

VAŠA POTNIŠKA AGENCIJA

PUTNIK

72 Smith Street, Collingwood, Melbourne

Poslujemo vsak dan, tudi ob sobotah, od 9. - 7.

TELEFONI: 419-1584, 419-2163, 41-5978, 44-6733.

V uradu: P. Nikolich, N. Nakova, M. Nikolich

ZGLED OBZIRNOSTI

Morda je bil Tomaž Možina, morda kdo drug. Pa tudi če ni bilo res, bi kaj lahko bilo.

Prihitela je k njegovi pisalni mizi avstralska uradnica, polna navdušenja:

"Poglejte, kako lepo razglednico sem dobila od prijateljice iz Češkoslovaške! Potuje po vsej Evropi. Ali je ta kraj blizu vašega doma?"

Pogledal je razglednico in odkimal.

"Ne, gospodična, ta razglednica ni iz moje domovine."

"Kako da ne, saj pravite, da ste Slovenec."

"Seveda sem. Dovolite, da vas nekaj vprašam. Ali ste tudi sami že bili kdaj v Evropi?"

"Žal, nisem bila. Želim pa nekoč iti."

"Vidite, tudi jaz nisem poznal razločka med Queenslandom in Gippslandom, dokler nisem prišel v Avstralijo."

Tako ji ni bilo treba zardeti, ko ji je lepo razložil razloček med Češkoslovaško in Jugoslavijo. Posebej med Slovaško in Slovenijo.

PORAVNAJTE NAROČNINO !

ŠOFERSKI POUK V SLOVENŠČINI

Nudi ga vam z veseljem

"FRANK'S AVTO ŠOLA"

32 The Boulevard, Fairfield West 2165

Telefon: 72-1583

TURISTIČNA AGENCIJA

THEODORE TRAVEL SERVICE P/L

66 Oxford St., (Darlinghurst), Sydney 2010.

PRIDITE OSEBNO,
TELEFONIRAJTE ALI PISITE

Tel. 31-2388, 31-2952, 31-1976.

V URADU

RADKO OLIP

- * urejuje rezervacije za vsa potovanja po morju in zraku — širom sveta, posebno v Slovenijo in ostalo Jugoslavijo
- * Izpolnjuje obrazce za potne liste, vize in druge dokumente
- * organizira prihod vaših sorodnikov in prijateljev v Avstralijo I.T.D.

Charter za letalom: Sydney - Beograd - Sydney \$680.60

Sydney - Ljubljana - Sydney \$695.10

Skupine z letalom: Sydney - Beograd - Sydney \$692.90

Sydney - Zagreb - Sydney \$704.60

Sydney - Ljubljana - Sydney \$707.70

(to so cene za člane društva)

Uradne ure 9-5 in ob sobotah 9-12

PHOTO STUDIO

V A R D A R

108 Gertrude Street
Fitzroy, Melbourne, Vic.

(blizu je Exhibition Building)

Telefon: 41-5978

Doma: 44-6733

I Z D E L U J E :

prvorazredne fotografije vseh vrst,
svatbene, družinske, razne.

Preslikava in povečuje fotografije, črno-bele in barvne.

Posoja svatbena oblačila, brezplačno.

Odperto vsak dan, tudi ob sobotah in nedeljah od 9 — 6.

Govorimo slovensko.
VAŠ FOTOGRAF: PAUL NIKOLICH

SLOVENSKA MESNICA ZA
WOLLONGONG LTD.

TONE IN
REINHILD OBERMAN

20 Lagoon St., Barrack Point, NSW.

Priporočava rojakom vsakovrstne mesne izdelke: kranjske klobase, ogrske salame, slanino, sveže in prekajeno meso, šunke itd. Vse po najboljšem okusu in najnižjih cenah.

Razumemo vse jezike okoliških ljudi. Obiščite nas in opozorite na nas vse svoje prijatelje!

"Gospod psihijater, moja žena je ponoči dobila kompleks manjvrednosti. Ali naj jo pošljem k vam, da ga bo izgubila?"

"Ni treba. Kar svojega še malo zmanjšajte, pa bo njen postal večvredosten".

VSAK MESEC Z ZRAKOPLOVOM

IZ AVSTRALIJE V BELGRAD
za samo \$ 370.00

Skupna potovanja po zraku:
AVSTRALIJA — BELGRAD
in nazaj \$ 693.00

AVSTRALIJA — DUNAJ
in nazaj \$ 715.00

Sprejemamo tudi rezervacije za potovanja z ladjami v Evropo in na druge kontinente.

Za informacije in vozne listke:

A L M A

POTNIŠKO PODJETJE

330 LITTLE COLLINS STREET
MELBOURNE, 3000 — TEL.: 63-4001 & 63-4002

STANISLAV FRANK

74 Rosewater Terrace, Ottoway, S.A. 5013

LICENSED LAND AGENT:

Posreduje pri nakupu in prodaji zemljišč in hiš.

DARILNE POŠILJKE v Jugoslavijo posreduje.

SERVICE ZA LISTINE: napravi vam razne dokumente pooblastila, testamente itd.

ROJAKI! S polnim zaupanjem se obračajte na nas v teh zadevah!

Tel. 42777

Tel. 42777

Umrla mu je žena. Poslal je v časopis osmrtnico, pa je pozabil, da sta z urednikom skregana. Časopis je objavil osmrtnico sredi med oglasi za predmete v prid moderrega gospodinjstva.

Malo je manjkalo, da zadeva ni šla pred sodišče.

— ★ —

Zaupno je vprašal zavarovalni agent mladega človeka:

"Ali veš, če je tvoj stric zavarovan za življenje?"

"Vem, da je zavarovan zoper ogenj in točo, za življenje pa ne, saj dobro ve, kam ga življenje vodi."